

MUSAPOSSE – MUSIIKKIA ELÄMÄSTÄ

Kehittämishanke Turun Henrikinseurakunnan nuorisotyön musiikkitoimintaan

Matti Kemppainen
Opinnäytetyö, syksy 2015
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Järvenpää
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntau-
tumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Kemppainen, Matti. Musaposse – musiikkia elämästä: Kehittämishanke Turun Henrikinseurakunnan nuorisotyön musiikkitoimintaan. Diak Järvenpää, syksy 2015, 65 sivua. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyö oli kehittämishanke, jonka tilasi Turun Henrikinseurakunnan johtava nuorisotyönohjaaja. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Turun Henrikinseurakunnan nuorisotyön musiikkitoimintaa.

Tarvittavaa tietoa toiminnan kehittämiseksi kerättiin kirjallisuudesta, Internetistä, seurakunnan nuorisotyönohjaajalta ja toimintaan osallistuneilta nuorilta.

Nuorisotyönohjaaja asetti tavoitteet, jotka kehitetyn toiminnan tuli täyttää. Toiminnan tuli toteuttaa nuorisotyön perusfunktioita ja toteuttaa uskontokasvatusta. Toimintaan osallistuneilta nuorilta kerättiin tietoa kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin teemahaastattelulla.

Kehittämishankkeen tuloksena syntyi vertaistoimintamuoto, joka on luonteeltaan osallistavaa, vertaistuellista ja kehittävää toimintaa. Nuorille annetaan mahdollisuus itsensä ilmaisuun, musisointiin ja toimimiseen muiden nuorten kanssa musiikin parissa. Toiminnan tarkoituksena on, että nuoret oppivat kirjoittamaan sanoituksia, tekemään musiikkia, käyttämään äänentoistolaitteita ja kehittävät vuorovaikutuksellisia taitojaan.

Toiminnassa nuoret pääsevät ylläpitämään spiritualiteettiaan hartauden, rukouksen, Raamatun luvun ja keskustelun keinoin.

Asiasanat: kehittämishanke, toiminnallisuus, musiikki, säveltäminen, nuorisotyö, kirkon nuorisotyö, osallisuus, osallistuminen, vertaisryhmä, vertaistoiminta

ABSTARCT

Kemppainen, Matti. Musaposse – music about life: development project for the music activity of The Parish of St. Henry in Turku. 65 p. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2015. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The thesis is a development project that was ordered by the youth work function of Parish of St. Henry in Turku. The goal of the thesis was to develop the music activity of the parish's youth work.

Information and data for the development project was gathered from literature on the field of the subject, the Internet, the church youth worker Marko Mäenpää and the active youth in the music activity of the parish.

Marko Mäenpää set the goals for the developed activity. The activity should aim to fulfil the basic functions of youth work and aim to be religiously educative. Data gathering for the development project was organized in the form of a qualitative study where theme interviews were used as the main method for understanding the views and opinions of the youth participating in the developed activity.

The result of the development project became to be a peer activity. The aim of this activity is to be inclusive, participatory, educative and peer support like. A chance is to be given for the young to express themselves through music, play music and interact with others pursuing musical activities. The aim is that the youth will learn how to write lyrics, create music, use audio technical equipment and improve their communicational skills.

The youth will get to maintain their spirituality by devotion, prayer and by reading the Bible and having conversations about the subjects of it.

Keywords: development project, functional, music, composing, youth work, church youth work, inclusion, participation, peer group, peer activity

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 NUORISOTYÖ JA MUSIIKKI	8
2.1 Nuorisotyön perusfunktiot ja nuorisotyön oppimisympäristöt	8
2.2 Eettinen kasvatus ja nuorisotyön eetos	10
2.3 Kirkon nuorisotyön toiminnan piirteet	11
2.4 Spiritualiteetti ja uskontokasvatus	12
2.5 Musiikki.....	13
3 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT, TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAVOITTEET	16
3.1 Turun Henrikinseurakunnan nuorisotyö.....	16
3.2 Musiikkitoiminta ja musiikin merkitys Henrikinseurakunnan nuorisotyössä	16
3.3 Henkilökohtaiset kokemukset kehittämishankkeen taustalla	18
3.4 Aiemmat hankkeet.....	19
3.5 Kehittämishankkeen tavoitteet.....	19
4 KEHITTÄMISHANKKEEN KÄYNNISTYMINEN	21
4.1 Musapossien synty.....	21
4.2 Musapossien jatko vapaaehtoisvetäjän avulla	23
5 HANKKEEN VÄLIARVIOINTI.....	25
5.1 Arvioinnin menetelmät ja toteutus	25
5.2 Positiiviset asiat.....	27
5.3 Kehittämistä vaativat asiat.....	28
5.4 Ryhmän ilmapiiri.....	31
6 KEHITETTY MUSAPOSSEN TOIMINTAMALLI.....	32
6.1 Toiminnan vetäjän roolit ja tehtävät.....	32
6.2 Musiikkikappaleen rakenteeseen tutustuminen	34
6.3 Äänentoistolaitteiden kokoaminen tapaamisissa	35
6.4 Sanoitusten kirjoittaminen.....	36
6.5 Musiikin tekeminen	39

6.6 Kun nuori ei halua soittaa tai laulaa.....	43
6.7 Esiintyminen, muita rooleja ja muuta huomioitavaa.....	44
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	46
7.1 Musaposse nuorisotyön perusfunktioiden täyttäjänä	46
7.2 Kristillisen nuorisotyön piirteet toiminnassa	51
8 POHDINTA	56
8.1 Kehittämismahdollisuudet.....	56
8.2 Kehittämishankkeen eettisyys	58
8.3 Työn liittyminen opiskelijan ammatilliseen kehitykseen	59
LÄHTEET	61

1 JOHDANTO

Suomen lakiin on asetettu nuorisolaki. Lain mukaan sen alaisuuteen lasketaan alle 29-vuotiaat ihmiset. Nuorisolain mukaan nuorisotyö on nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, nuorten sosiaalista vahvistamista, kasvun ja itsenäistymisen tukemista ja sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Lain tarkoituksena on parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Näiden tavoitteiden lähtökohdiksi laissa on asetettu yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus, monikulttuurisuus, kansainvälisyys, tasa-arvo, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Nuorisolaki 2006.)

Nuorisotyö on tukea, ohjausta ja palveluita, jonka nuori itse valitsee, hyväksyy ja kokee omakseen. Nuorisotyö rakentaa vertaisryhmiä ja kasvuyhteisöjä sekä tarjoaa toimintaa ja mahdollisuuksia yhdessä nuorten omien halujen, toiveiden ja tarpeiden kanssa. Perustehtävä on rakentaa mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-aikaan. Nuorisotyötä ja nuorisotoimintaa tehdään useimmiten kunnissa, järjestöissä ja seurakunnissa. Nuorisotyön järjestämään toimintaan osallistuu vuosittain noin miljoona nuorta. Tutkimusten mukaan nuorisotyötä arvostetaan Suomessa ja siihen panostaminen koetaan tärkeäksi. Nuorisotyö järjestää nuorille toimintamahdollisuuksia sekä mielekkäitä että hyödyllisiä vapaa-ajan viettoja. Perusnuorisotyö on säännöllistä, pitkäkestoista toimintaa ja toiminnan järjestämistä. Perusnuorisotyön tehtävä on vaalia ja lisätä mielekkyyttä nuorten elämässä. (Allianssi 2010.)

Ulkomusiikilliset vaikuttimet tekevät musiikista nuorisokulttuurin perustan, sillä idolit, heidän vaatteensa, käyttäytyminen ja kulutustottumukset vaikuttavat nuorison. Mediateollisuus tuottaa jatkuvasti uusia tarpeita ja ilmiöitä, joiden markkinointi on suunniteltu nuorison kuluttamista ajatellen, joten suuri osa nuorisokulttuurista on vain näennäisesti nuorison tuottamaa. Kristillinen nuorisokulttuuri on perustaltaan vastakulttuuria perinteiselle materialistiselle nuorisokulttuurille. Suomessa seurakuntatyön resurssit ja nuorisotyön osaaminen ovat tuottaneet korkeatasoista kristillistä nuorisokulttuuria. Konsertit, tapahtumat, seurakuntien toiminta ja kristilliset järjestöt ovat luoneet vahvalle osaamiselle pohjan ja anta-

neet nuorille mahdollisuuden toteuttaa kristillistä kutsumustaan säveltäjinä, sanoittajina, muusikkoina ja roudareina. Tällaisen toiminnan ammattimaistuminen on vähitellen nostanut osallistumisen kynnyistä ja nuoren osallistumismahdollisuudet ovat jääneet pitkälti vastaanottajan ja kuluttajan rooliin. (Maukonen 2005, 156–159.)

Turun Henrikinseurakunta tarjoaa nuorille erilaisia mielekkäitä ja kehittäviä toimintamuotoja. Henrikinseurakunnan nuorisotyössä gospel- ja populaarimusiikilla on suuri merkitys. Nuoret osallistuvat vuosittain Maata Näkyvissä -festivaaleille, musiikkia kuunnellaan nuortenilloissa, leireillä ja hartauksissa sekä toiminnan ulkopuolisella vapaa-ajalla. Nuoret ovat suurimmaksi osaksi olleet kuluttajia ja vastaanottajia, mutta heillä on ollut intoa tehdä ja esittää musiikkia myös itse. (Marko Mäenpää, henkilökohtainen tiedonanto 21.1.2014.)

Opinnäytetyöni tehtävä oli kehittää Turun Henrikinseurakunnan rippikoulun jälkeisen nuorisotyön toimintaan kuuluvaa musiikkityötä. Seurakunnan nuorisotyön musiikkitoimintaa oli tarve kehittää osallistavaksi, luovuutta kehittävämmäksi, tavoitteelliseksi ja hyödylliseksi vapaa-ajanviettavaksi. Tarkoitus oli kehittää toimintaa, joka tarjoaa nuorille turvallisessa ympäristössä mielekkään mahdollisuuden opetella ryhmässä säveltämistä ja musiikin parissa toimimista, kehittää vuorovaikutustaitoja ja musiikillista luovuutta sekä ylläpitää hengellistä elämää. Toiminta pyrkii täyttämään nuorisotyön perusfunktioita ja sen suunnittelussa on pyritty tuomaan käytäntöön kirkon nuorisotyön piirteitä.

Opinnäytetyössäni perehdyin sekä yleisen että seurakunnan nuorisotyön ja musiikin teoriaan. Paneuduin tarkemmin taustoihin, resursseihin ja vallalla olleeseen tilanteeseen Turun Henrikinseurakunnan nuorisotyössä, tutustuin aikaisempiin vastaaviin hankkeisiin ja esittelin seurakunnan aikaisempaa musiikkitoimintaa. Järjestin väliarvioinnin musiikkitoiminnassa mukana olleille nuorille. Kerätyn teoretiedon, tilannekartoituksen ja väliarvioinnista saadun uuden tiedon pohjalta kehitin toimintaa tavoitteiden mukaisesti. Lopuksi esitin johtopäätökseni ja pohdin toiminnan edelleen kehittämisen mahdollisuuksia sekä omaa ammatillista kasvuani opinnäytetyöprosessin aikana.

2 NUORISOTYÖ JA MUSIIKKI

2.1 Nuorisotyön perusfunktiot ja nuorisotyön oppimisympäristöt

Suomalaisesta nuorisotyöstä voidaan erottaa neljä perusfunktiota. Ensimmäinen on sosialisatiofunktio jonka tarkoituksena on nuorten liittäminen jäseniksi kulttuuriin, yhteiskuntaan ja yhteisöön. Sosialisatio tarkoittaa yhteiskunnassa ja kulttuurissa hyviksi todettujen arvojen, roolien, käyttäytymistapojen ja toimintamallien siirtämistä seuraaville sukupolville. Personalisaatiofunktion tarkoitus on ohjata nuorta itsenäiseksi, tarpeensa ja tavoitteensa tuntevaksi yksilöksi. Sen toteutuminen edellyttää nuoren yksilöllisyyden tunnistamista, tunnustamista ja tukemista. Nuorisotyön pitää tarjota innostavia oppimiskokemuksia, mahdollisuus inhimilliselle kasvulle ja kehittää jokaisen nuoren omia mahdollisuuksia. Toiminnalle ominaista on vapaaehtoisuus ja nuorten tarpeiden kuuleminen ja kunnioitus. Funktion toteutumiseksi nuori voidaan ohjata toimintaan, jossa on mahdollisuus saada ohjausta, johon kodin ja koulun resurssit eivät riitä. Kompensaatiofunktio tarkoittaa sosialisatio- ja personalisaatiofunktioiden puutteiden tasoittamista. Nuorisotyöllä korjataan nuorten ongelmia tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja henkilökohtaisen elämänhallinnan toteutumisessa. Nuorten yhteiskunnan osoittamiin voimavaroihin ja niiden suuntaamisen vaikuttamista kutsutaan resursointi- ja allokointifunktioksi. Funktion toteutus vaatii myös muiden toimialojen aktiivisuutta ja yhteistyötä sekä nuorisotyön että päätäntävällän kesken. (Nieminen 2008, 21–26.)

Perusfunktiot eivät sulje toisiaan pois. Nuorisotyön instituutiot voivat toteuttaa useampaa funktiota yhtäaikaaisesti. Moniammatillisuus ja yhteistyö on tärkeää ja jokaisen organisaation olisi hyvä tietää oma pääasiallinen funktionsa, samalla antamalla tilaa muillekin organisaatioille. Perusfunktioita toteutettaessa saattaa syntyä tiedostamattomia tai tarkoittamattomia piilofunktioita. Hyvä esimerkki piilofunktioista on kontrollifunktio, jonka avulla nuoria sopeutetaan ympäröivään yhteiskuntaan, sääntöihin ja hyviin käyttäytymistapoihin. (Nieminen 2008, 26–27.)

Nuorisotyön tarkoitus on vaikuttaa nuorten ymmärrykseen, arvomaailmaan, tietoihin, taitoihin ja toimintaan. Vaikuttaminen voi olla luonteeltaan pitkäaikaista kuten myös opettamista tässä ja nyt. Päämäärä on luoda pysyvää sisäistä kasvua tai välittömästi huomattavaa oppimista. Nuorisotyön toimintaympäristöt ovat ensisijaisesti oppimisympäristöjä, joissa nuoria motivoidaan, autetaan ja innostetaan oppimaan merkityksellisistä pitämistään asioista ja omista kokemuksista. Nuorisotyön epämuodollinen luonne toteutuu ihmiskeskeisenä toimintana joka perustuu nuoren motivaatioon. Epämuodollinen kasvatusta on käytäntöön suuntautunutta ja vapaaehtoisuuteen perustuvaa, mutta tietoista, tavoitteellista ja ohjattua toimintaa. Nuorisotyöltä toimiva oppimisympäristö edellyttää tavoitetietoisuutta sekä riittävää tuntemusta kasvun, kehityksen ja oppimisen ohjauksesta. Oppimisympäristöksi nuorisotyössä määritellään sellainen toimintamuoto, joka toteuttaa nuorisotyön yleisiä tehtäviä, sisältää kasvatustavoitteen, oppimisympäristön rakenteelliset tekijät sekä pedagogisen menetelmän. (Nieminen 2008, 28–32.)

Nuoruus on elämänvaihe, johon liittyy kulttuuriin kuuluvien roolien ja asemien omaksuminen. Parhaimmillaan osallistumisen muodot voivat tarjota nuorille mahdollisuuksia sekä itsetunnon kohottamiseen että yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen. Nuorisotyön tehtävänä on tarjota nuorille tukea ja onnistumisen kokemuksia, sillä jokainen nuori kaipaa niitä. Nuorisotyön yhtenä tavoitteena on nuorten yhteiskunnallisen toimintakyvyn vahvistuminen. Osallistuva nuori on vuorovaikutuksessa muiden toiminnassa olevien kanssa. Osallistumisella tarkoitetaan toimintatapoja ja käytäntöjä sekä sosiaalisen vahvistamisen että kasvu- ja elinolojen parantamisen alueella. Osallistuminen vaatii onnistuakseen järjestelmällistä tukea, jatkuvuutta ja vuorovaikutuskäytäntöjen soveltamista. Pyrkimyksenä on luoda tilaa nuorten järjestäytymiselle ja nuoria tukevan kulttuurin syntymiselle. Osallisuuden tunteen syntymisen kannalta on tärkeää, että osallistuminen tuottaa konkreettisia tuloksia. Osallistumisen tunnetta, joka syntyy kun nuori kokee pärjäävänsä ja kiinnittyvänsä yhteisölliseen prosessiin, kutsutaan voimaantumiseksi. Nuori saa tiedollisia ja taidollisia kykyjä osallistumisen yhteydessä ja tätä kutsutaan valtautumiseksi. Osallistujien kiinnittyessä yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin prosesseihin, syntyy tunne, joka tunnetaan voimaantumisenä. (Haikkola, Horelli & Sotkasiira. 2008, 217–233.)

Syrjäytyminen tarkoittaa ihmisen yhteiskunnallista huono-osaisuutta. Syrjäytyminen voi johtua esimerkiksi työttömyydestä, köyhyydestä, mielenterveysongelmista tai joutumisesta ulkopuolelle mahdollisuuksista vaikuttaa yhteiskunnallisissa asioissa. Syrjäytyminen ja köyhyys aiheuttavat ihmisille kärsimystä ja eriarvoisuutta yhteiskunnassa. Uhka pysyvästä syrjäytymisestä koskee monia ihmisiä. Suomen hallitusohjelmassa ja sosiaali- ja terveystieteiden strategiassa korostetaan syrjäytymisen ehkäisyä. Tarkoituksena on vahvistaa ihmisten osallisuutta. Ihmiset ovat erityisen alttiita syrjäytymiselle elämän suurissa muutospäivätkäissa, kuten opiskelun, töiden tai parisuhteen päättyessä. Lapselle syrjäytymisen vaara on suuri, kun lapsi joutuu elämään ja kasvamaan ympäristössä, jossa on havaittavissa useita syrjäytymisen tunnusmerkkejä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015.)

2.2 Eettinen kasvatus ja nuorisotyön eetos

Minuuden rakentuessa peruskysymykset, kuten kuka olen ja mihin kuulun, saavat reflektiopintansa vallitsevasta merkitysnäkökentästä. Se koostuu perustavista moraalisisista arvoista ja arvostuksista, jotka ilmaisevat sitä, mikä on tärkeää ja arvokasta. Tämä prosessi antaa viitekehyksen identiteetin rakentumiselle ja yhteisöön kuulumiselle. Eettisesti perusteltua kasvatusta on, että kasvattajalla on näkemys hyvästä elämästä, vaikkei hän tietäisikään lopullista totuutta siitä, mitä se varsinaisesti on. (Värri 2008, 405.)

Etiikka tutkii oikeaa ja väärää sekä käsityksiä että pohdittuja näkemyksiä niistä. Moraali tarkoittaa ihmisten käsitystä oikeasta ja väärästä. Ihminen kokee moraalisen ongelman, kun hän pohtii, miten hänen tulisi toimia, jotta toimisi mahdollisimman oikein. (Juujärvi, Myyry & Pessa 2007, 13.)

Termiä eetos käytetään kuvaamaan eri toimialueiden luonnetta tai arvomaailmaa. Nuorisotyön eetos tarkoittaa nuorisotyön eettistä luonnetta ja sen käsityksiä oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta sekä arvostetuista asioista. Nuorisotyön eetoksessa on viisi tunnistettavaa periaatetta. Ensimmäinen on ihmisen tahdon ja vapaaehtoisuuden periaate. Se perustuu nuoren omaan vapaaehtoi-

seen osallistumiseen, vapaaehtoisuuteen toiminnassa ja sen toteuttamisessa. Toinen periaate on nuorten tarpeiden ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Nuori saa vapaaehtoisuudellaan päättää olemisestaan ja toiminnastaan nuorisotyössä, kuitenkin perusfunktioiden toteutumista tukien. Kolmas periaate on kansalaisuuden lujittaminen. Lähtökohta on, että nuori on kykenevä ja osallistuva yhteisön jäsen. Neljäs periaate on aikuisten kasvatusoikeus ja -vastuu, joka tarkoittaa sitä, että aikuisilla on merkittävä rooli nuorisotyössä, sen tavoitteiden ja sisällön määrittelyssä ja organisoimisessa. Viides periaate on nuorisotyön kokonaisuuden suhteellinen ja pluralistinen arvoperusta. Nuorisotyön arvoperusta tarkoittaa sellaisia ehdottoman hyviä ja oikeita asioita, joita nuorisotyössä tulisi tavoitella. Suhteellinen arvoperusta tarkoittaa, että arvoperustoja ja kasvatustavoitteita sisältäviä teorioita pystytään käyttämään näkökulmina nuorisotyöhön, muttei täydellisesti yleispätevinä. Arvoperustan pluralistisuus eli moniarvoisuus tarkoittaa, että nuorisotyön piiriin on hyväksytty erilaisista arvoperustoista tulevia yhteisöjä, organisaatioita ja toimintatapoja. Nuorisotyön on pysyttävä säilyttämään eettisyytensä, osaamisensa, identiteettinsä, resurssinsa ja työntekijöiden työkyky. (Nieminen 2008, 33–38.)

2.3 Kirkon nuorisotyön toiminnan piirteet

Kirkon nuorisotyö on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja seurakuntien toimintaa 7–29-vuotiaiden kanssa. Se on usein jaettu kolmeen osaan. 7–14-vuotiaiden varhaisnuorisotyöhön, 15–18-vuotiaiden varsinaiseen nuorisotyöhön ja nuorten aikuisten, eli 18–29-vuotiaiden, toimintaan. Se voidaan määritellä myös ilman tarkkoja ikärajoja. Kristillisessä nuorisotyössä ilmenee hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen toiminnan piirteitä. Hengellistä on uskon ja sen harjoittamiseen liittyvä toiminta, kuten hartaus, rukous, musiikki ja Raamatun käyttö. Pedagogisia ovat kasvattamisen ja opettamisen muodot, joita nuorisotyössä käytetään. Sosiaalinen näkyy eri tavoin, kuten syrjäytymisen ehkäisemisenä ja osallisuuden lisäämisenä, mutta myös lähes kaiken toiminnan organisoimisena ryhmien ja yhteisöjen kanssa. Hengellisen ja pedagogisen välinen ulottuvuus painottuu kristilliseen kasvatukseen, kuten kristillisiin arvoihin ja etiikkaan. Tämä ulottuvuus on kirkon ja sen jäsenten kasvatuksellista toimintaa, jo-

ka kohdistuu lapsiin ja nuoriin. Sosiaalisen ja hengellisen toiminnan piirteiden välinen ulottuvuus lähestyy diakoniaa. Diakonia on kristinuskosta ja lähimmäisenrakkaudesta alkunsa saava palveleminen, jonka kohteena ovat erityisesti he, joita ei muuten auteta ja he, jotka apua eniten tarvitsevat. Pedagogisen ja sosiaalisen toiminnan välinen ulottuvuus voitaisiin kuvata sosiaalipedagogiikkana. Se on yksilön ja yhteisön suhteen huomioon ottava ajattelu- ja toimintamalli, jossa korostuu muun muassa osallisuus, osallistuminen, syrjäytyminen, huono-osaisuuden ehkäisy, dialogisuus, luovuus ja uuden oppiminen. Siinä yhdistyy kirkon toiminnassa kristillisen kasvatuksen ja diakonian ulottuvuudet. Kirkon nuorisotyö voidaan määritellä kristilliseksi kasvatukseksi, diakoniaksi ja sosiaalipedagogiaksi. (Launonen 2008, 82–88.)

Seurakunnan tehtävä on huolehtia, että sen toiminta on osallistavaa ja spirituaaliteettia hoitavaa ja että se vahvistaa kristittynä olemista. Tärkeänä pidetään rauhan- ja suvaitsevaisuuskasvatusta sekä kasvattamista vastuuseen. Yksi tärkeä tehtävä on ehkäistä syrjäytymistä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

2.4 Spirituaaliteetti ja uskontokasvatus

Uskontoon liittyvän opetuksen ja oppimisen, eli uskontokasvatuksen, tavoitteena on uskonnollisen kompetenssin tavoittaminen. Uskonnolliseen kompetenssiin kuuluu ihmisen kyky käsitellä uskonnollisuuttaan, sen erilaisia ulottuvuuksia ja kyky arvostaa toisten erilaisia uskontoon liittyviä katsomuksia ja käsityksiä. Uskonnolliseen kompetenssiin kuuluu myös valmius dialogiin uskonnollisissa kysymyksissä. (Kallioniemi 2003, 95.)

Nuorilla on kolme spirituaaliteetin ilmenemismuotoa, joita välttämättä muilla ikäryhmillä ei ole. Nuorilla on kyky elää tässä hetkessä, nyt. Toiseksi, nuorilla on kyky ilmiöiden ihmettelyyn ja he kykenevät käsittelemään vaikeitakin asioita elämässä. He siis keksivät mysteereille, ratkaisemattomille asioille, tulkintoja ja vastauksia varsinkin mielikuvituksensa ja oman järkensä turvin. Kolmas on arvojen kokeminen ja tunteminen. (Tuominen 2005, 35–36.)

Uskontokasvatuksen tavoitteena on vahvistaa nuoressa olevaa spiritualiteettia ja herkkyyttä. Uskontokasvatuksessa on kolme tehtävää, joilla voi kehittää ja ylläpitää kaikkea edellä mainittua. Ensimmäinen tehtävä on auttaa nuoria pitämään mielensä avoimena. Heidän pitää siis antaa kysyä ja ihmetellä, eikä heille saa antaa liian valmiita tai kapeita käsityksiä tai ennakkoluuloja, jotka voivat kaventaa heidän ajatteluaan. Toinen tehtävä on opettaa henkilökohtaista tietoisuutta. Tätä voi harjoitella esimerkiksi kirjoittamalla, leikkien tai soittaen, käyttäen mielikuvitusta ja omia tunteitaan. Kolmas tehtävä on tiedostaa ja tunnistaa hengellisyyden poliittiset ja sosiaaliset ulottuvuudet, sillä hengellinen elämä ei voi olla täysin henkilökohtainen asia, vaan se on mukana jokapäiväisessä elämissä ja etiikassa. (Tuominen 2005, 37.)

2.5 Musiikki

Taide- ja taitoaineita pidetään tärkeinä tunne-elämän kehittäjinä. Niitä on alettu arvostamaan myös niiden luovan ja terapeuttisen merkityksen vuoksi. Musiikkikasvatuksen tarkoituksena on ihmisten elämänlaadun parantaminen, yhteisöllisyyden kehittäminen ja tunne-elämän herkistäminen. (Turun yliopisto i.a.)

Soittamiseen, laulamiseen, säveltämiseen, musiikin kuunteluun ja musiikista tietämiseen liittyy voimakkaasti henkilökohtainen kokemuksellisuus. Musiikki, joka on tärkeää itselle, kertoo kokijastaan ihmisenä. Se kertoo tunteista, kokemuksista ja identiteetistä. Musiikin tuottamista ja vastaanottamista motivoivat siihen liitetyt ja sen aikaansaamat tunteet. Parhaimmillaan musiikin voimakas yhteys kokijansa tunteisiin ja kokemuksiin mahdollistaa, että opetustilanteet tarjoavat syviä ja henkilökohtaisia elämyksiä. Se tukee myös minuuden rakentamista ja sosiaalis-emotionaalisten taitojen kehittymistä. (Saarikallio 2013, 37.)

Nuoren psyykinen maailma on suuressa rakenteellisessa ja toiminnallisessa muutoksessa, kun nuori etsii omaa maailman- ja minäkuvaansa. Musiikki on kanava purkaa, kokea ja rakentaa erilaisia tunteita. Musiikki auttaa tunteiden tunnistamisessa ja käsittelyssä. Kaikilla ihmisillä on musiikin avulla mahdollisuus antaa ajattelemisen, tietämyksen, uskomisen ja tuntemisen voimilleen tai-

teellis-kulttuurinen muoto. Musiikilliset kaavat tarjoavat ihmisille taiteellisia keinoja lisätä ulottuvuuksia ilmaisuunsa. (Grönholm, Ruokonen & Salminen 2008, 67–73.)

Säveltäminen on kaikille mahdollinen maailman tutkimuksen tapa, joka vakauttaa musiikkikulttuurin uudistamisen. Se avaa uudenlaista kulttuurista käytäntöä tuoden esiin yksilöllisen kasvun ja yhteisöllisen vuorovaikutuksen luovia mahdollisuuksia. Laajassa mielessä säveltämiseksi voidaan kutsua mitä tahansa toimintaa, jossa tutkitaan musiikillisesti järjestettyyn ääneen liittyviä luovia mahdollisuuksia. Tämä voi johtaa musiikkiteosten syntyyn. (Ojala & Väkevä 2013, 10.)

Säveltäminen on luovaa toimintaa eikä sen lopputulos ole kenellekään ennalta tiedossa. Tuotos muovautuu prosessin aikana ja se voi aiheuttaa epävarmuutta. Ryhmässä säveltäminen on oppimisprosessi ja oppimista tapahtuu jokaisen ryhmäläisen omista lähtökohdista. On tärkeää muistaa, että jokainen ryhmäläinen tulee toimintaan mukaan omista syistään. Joillekin sivustaseuraaminen on paras ja kehittävin tapa oppia ja olla osana luovaa toimintaa, silti säilyttäen oman turvallisuudentunteensa. Sivustaseuraaja voi hahmottaa säveltämisprosessin ja olla luontevasti aktiivinen osa seuraavaa projektia. Säveltämiskasvatuksen tavoitteena on musiikilliseen perinteeseen liittyminen, oman toimintatavan löytäminen siinä ja perinteiden uudistaminen. (Karjalainen-Väkevä & Nikkinen 2013, 80–81)

Positiivinen vuorovaikutus syntyy omien ja toisten ideoiden hyväksymisen kautta. Ryhmäläisten tulisi tarttua ensimmäiseen ideaan, koska se on tarpeeksi hyvä lähtee kehittämään sävellystä. Alkuideaa merkityksellisempää on idean kehittäminen sävellysprosessin aikana (Ojala 2009, 444). Kaikkein nopeinta ja luovinta työskentely on, jos ryhmän jäsenet uskaltavat rohkeasti tuoda julki keksimiään ajatuksia, tarttuvat niihin ja kehittävät niitä. Työskentely tyrehtyy, jos kukaan ei tarjoa ideoita tai jos tarjottuja ideoita ei hyväksytä ja sen jälkeen kehitellä. Kappaleiden työstäminen lähtee liikkeelle alkuideasta. Alkuideaa voidaan työstää musiikillisesti improvisoiden. Joku antaa idean soitolla tai tekstillä, johon toinen jäsen tarttuu, kunnes seuraava tulee mukaan syntyneeseen yhdistel-

mään. Tämä tapahtumaketju on edellytys positiivisen kierteen käynnistymiselle. Liiallinen kriittisyys omaa ideaa kohtaan on yleistä ja opettaja voi tukea oppilaitaan poimimalla ideoita tehden niistä merkityksellisiä. Näissä tilanteissa opettajalla on mahdollisuus osoittaa oppilailleen, miten pieni idea voi kasvaa hyvin merkitykselliseksi kokonaisuuden kannalta. Oma keksimistä vaativia työtapoja käytettäessä on tärkeää, että ryhmässä vallitsee luottamuksellinen ilmapiiri, jossa voi tehdä virheitä tulematta nolatuksi. Ryhmäläisten tulisi tuntea toisensa, jotta he uskaltavat ilmaista, kokeilla ja kehittää musiikillisia ideoitaan. Ryhmän sisällä sävellyksien negatiivinen kommentointi on tarpeetonta ja kaikkien jäsenten tulisi suuntaa keskittymisensä positiivisiin puoliin. (Karjalainen-Väkevä & Nikkanen 2013, 69–72.)

Musiikki- ja nuorisotyö on pitkäjänteistä kasvatustyötä. On tärkeää tiedostaa, millä tasolla ja minkälaista yhteistyötä työalat voivat tehdä. Isoskoulutus, kouluvierailut, tapahtumat, konsertit ja leirit ovat kaikki tavoitteellista toimintaa. Seurakunnassa voimavarat ja musiikillinen osaaminen rajaavat usein vahvasti musiikin tilaa toiminnassa, mutta näiden tulee olla ainoat rajoittavat tekijät. Seurakunnassa on monenlaisia ihmisiä, joten kaikenlaiseen taiteelliseen ilmaisuun tulisi olla mahdollisuus. Seurakuntalaisia tulisi ohjata toteuttamaan itseään ja säveltämään uutta musiikkia. Hyödynnettäviä ja käytettäviä tekstejä löytyy muun muassa Raamatusta. Laulamisen ja soittamisen lisäksi myös musiikin kuuntelu voi olla rukousta. Konsertti tai jumalanpalvelukseen tai muuhun tilaisuuteen liitetty musiikkiesitys voivat olla Jumalan puhuttelua, joissa musiikki auttaa sanoittamaan tämän puhuttelun vastausta. (Maukonen 2005, 163–172.)

3 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT, TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TA- VOITTEET

3.1 Turun Henrikinseurakunnan nuorisotyö

Horppu, Leppämäki ja Nurmiranta (2009, 72) määrittelevät nuoruuden ikävuosiin 11–25 teoksessaan Kehityopsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Tony Dunderfelt (2011, 84) määrittää nuoruuden ikävuosien 12–20 ajalle teoksessaan Elämänkaaripsykologia. Seurakunnan nuorisotyössä nuorilla viitataan usein 15–17-vuotiaisiin (Jutila, Kallinen, Lampenius, Lehtinen, Ojala, Syrjä-Turpeinen, Taavitsainen, Tukeva & Tähkäpää 2012, 18).

Turun Henrikinseurakunnan rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä seurakunnan nuorien ikäjakauma on rippikouluvuonna 15 vuotta täyttävistä noin 21-vuotiaisiin. Opinnäytetyöni tuloksen kohderyhmä olivat nämä nuoret. Henrikinseurakunnan nuorisotyössä on erilaisia toimintamuotoja rippikouluikäisille ja heitä vanhemmille. Nuorisotyö järjestää nuorille kerran viikossa nuortenillan, joka pidetään tiistaisin kello 17–21. Iltaan sisältyy yksi hartaus, mutta muuten nuoret voivat viettää vapaasti aikaa toistensa kanssa. Seurakunnalla on nuorille myös kerran viikossa sählyvuoro. Isoskoulutusta järjestetään joka toinen viikko suuren ryhmäkoon vuoksi. Osa isosista ohjaa kokkikerhoa alakouluikäisille. Kerran kuussa järjestetään nuortenmessu. Vuosittain järjestetään seurakunnan puolesta neljä tai viisi isosleiriä ja jo isoskoulutuksen käyneille ja muille nuorille kaksi tai kolme leiriä. Kesäisin osa uusista ja vanhoista isoskoulutuksen käyneistä valitaan isosiksi rippi- ja varhaisnuortenleireille. Osalle ei ole kesän aikana minkäänlaista ohjelmaa. (Marko Mäenpää, henkilökohtainen tiedonanto 21.1.2014.)

3.2 Musiikkitoiminta ja musiikin merkitys Henrikinseurakunnan nuorisotyössä

Havaintojeni perusteella seurakunnan nuorten keskuudessa on monenlaisia nuoria, joilla on erilaiset taustat ja kiinnostukset musiikkiin. Osa heistä on men-

neisydessä soittaneita ja laulaneita nuoria, nykyisiä musiikin harrastajia ja tällaisesta harrastuksesta kiinnostuneita. Seurakunnan nuorisotyössä gospel-musiikilla on vahva asema ja nuoret osallistuvatkin joka vuosi Maata Näkyvissä -festivaaleille Turussa.

Seurakunnassa on ennen ollut työntekijöitä, jotka ovat olleet aktiivisia soittajia ja laulajia joilla on ollut kokemusta bänditoiminnasta, mutta tällä hetkellä sellaista henkilöä ei ole palkattuna. Nuorisotyön tiimissä on aikaisemmin ollut työntekijöitä, jotka ovat olleet kiinnostuneita ja joilla on ollut kokemusta musiikin alalta harrastustensa kautta.

Seurakunnan entisen nuorisopapin johdolla nuoret valmistelivat ja harjoittelivat säestyksiä nuortenmessuja ja leirejä varten. Usein soittokokoonpanossa oli basisti, kitaristi, pianisti ja mahdollinen afrikkalaisen pikarin muotoisen, vuohennahalla päällystetyn rummun eli djemben soittaja. Tämä oli seurakunnan nuorisotyön ensimmäinen bänditoiminnan muoto. Seurakunnassa aloitti uusi nuorisotyönohjaaja, jolla oli usean vuoden soitto- ja laulukokemusta sekä yksinlaulusta että bändeissä. Pian nuorisopappi siirtyikin toisiin tehtäviin Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä. Uuden nuorisotyönohjaajan jatkettua ryhmän vetäjänä bändille hankittiin käyttöön uusia soittimia ja välineitä. Nuorisotyöhön ostettiin muun muassa miksauspöytä, monitorit, uusi sähkökitara ja -basso sekä niiden vahvistimet, akustisia kitaroita, mikrofoneja, nuotti- ja mikrofonitelineitä, sähkörummut ja lukuisia rytmisoittimia, kuten cajon ja djembe.

Bändin toiminta keskittyi edelleen nuortenmessujen ja leirien säestämiseen, mutta musiikkitoiminnasta kiinnostuneille tarjottiin välineiden myötä paremmat resurssit. Bändi harjoitteli useammin ja käytti enemmän luovuutta tehdessään uusia sovituksia säestettävistä kappaleista. Soittamisesta tuli myös näkyvämpi ja isompi osa messujen ja leirien ohjelmaa. Bändin toimintaa vetänyt nuorisotyönohjaaja lähti seurakunnan nuorisotyön tiimistä toisen nuorisotyön organisaation tehtäviin. Hänen tilalleen tuli jälleen uusi nuorisotyönohjaaja, jolla oli myös samanlaista musiikillista taustaa kuin edeltäjällään. Bänditoiminta jatkui suurin piirtein samanlaisella toteutuksella, mutta bändi järjesti myös seurakunnan veisuiltoja, jotka olivat avoimia kaikille.

Myöhemmin kyseinen nuorisotyönohjaajan virka lakkautettiin ja seurakunnan nuorisotyön bänditoiminta jäi ilman vetäjää. Vetäjäksi alkoi vapaaehtoinen nuori, joka ylläpiti bändin toimintaa, mutta toiminta supistui keskittymään vain nuortenmessuissa säestettävien kappaleiden harjoitteluun ja harjoitukset olivat viikkoa ennen messuja.

3.3 Henkilökohtaiset kokemukset kehittämishankkeen taustalla

Omalla vapaa-ajallani soitan kitaraa, kirjoitan omia sanoituksia ja sävellän kappaleita. Sävellystyöhön, kappaleiden sanoitukseen ja musiikkiin on vaikuttanut jokin tietty elämäkokemus tai tunnetila. Kappaleiden sanoitukset ovat olleet kanava käsitellä omista kokemuksistani ja niistä syntyneistä tuntemuksista. Musiikkiharrastukseni on ikään kuin henkilökohtaista terapiaa.

Ensimmäisen julkisen musiikkiesitykseni ei ollut teknisesti hyvä, mutta palautteen perusteella tapahtumassa oli rauhallinen, syvä ja koskettava tarinankerronnan tunnelma. Eräs entinen muusikko kertoi saaneensa tapahtumasta inspiraation aloittaa musiikin tekeminen ja esiintyminen uudelleen. Myöhemmin eräässä hartaudessa esitettiin tekemäni kappale ja se sai ihmisissä aikaan odottamattomia tunneperäisiä reaktioita.

Keksin, että henkilökohtaisesta terapian keinosta oli mahdollisesti löytynyt keino, jolla muut voivat jakaa omia kokemuksiaan ja tuntemuksiaan muille. Ajattelin, että tehdessään musiikkia ryhmänä ihmiset voivat mahdollisesti jakaa kokemuksiaan ja ajatuksiaan ryhmän sisällä ja sen lisäksi esiintymisien kautta pyrkiä vaikuttamaan toisten ihmisten kokemus- ja ajattelumaailmaan. Perusajatukseni oli se, että ryhmän toiminta perustuisi dialogiin, kappaleet jaettuihin ajatuksiin ja tarinoihin elämästä, ei soittajien taitoon. Ryhmä pyrki myös esiintymään, jotta näitä ajatuksia ja tarinoita pystyttäisiin jakamaan myös muille kuunneltavaksi.

3.4 Aiemmat hankkeet

Turun Mikaelinseurakunnan nuorisotyöllä on toimintamuotona Musaryhmä, joka kokoontuu torstaisin nuorisotilassaan ja yksi tapaaminen kestää tunnin ja viisitoista minuuttia, mutta muuta mainintaa toiminnasta ei ole (Turun Mikaelinseurakunnan Nuoret i.a.). Turun Paattisten seurakunnalla on pappilassaan bänditila, jossa harjoittelee seurakunnan gospel-bändi jossa on mukana myös nuorten lauluryhmä. Lauluryhmään ovat kaikki tervetulleita. Bändi harjoittelee keskiviikkoisin kello 19. Tiloihin pääsee harjoittelemaan muitakin gospel-bändejä, jotka haluavat esiintyä seurakunnan tilaisuuksissa. (Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä 2013.)

3.5 Kehittämishankkeen tavoitteet

Henrikinseurakunnan nuorisotyö tilasi minulta opinnäytetyön, jonka tarkoitus oli kehittää seurakunnan nuorisotyön musiikkitoimintaa. Kehitetyn toiminnan ehtoiksi asetettiin, että se pyrki täyttämään nuorisotyön perusfunktioiden lisäksi myös kirkon hengellisen, sosiaalisen ja pedagogisen kasvatuksen tavoitteita, nuorten spiritualiteetin vahvistamista ja toteuttaa uskontokasvatuksen toteuttamista. Muutoin minulla oli vapaus kehittää toimintaa parhaaksi näkemälläni tavalla. Minun itseni tuli myös reflektoida omaa oppimistani ja soveltaa reflektointia vanhan ja uuden tiedon välillä tulevan toiminnan kehittämiseksi. (Marko Mäenpää, henkilökohtainen tiedonanto 21.1.2014.)

Kokemuksen ja opitun välistä pohdintaa kutsutaan reflektioksi. Reflektiolla pyritään ymmärtämään toiminnan perusteluja ja seurauksia. Reflektiivinen oppiminen tapahtuu sykleittäin. Oppimissykli etenee siten, että ensin keskitytään toimintaan eli tekemiseen ja kokemiseen. Ensimmäisessä vaiheessa palautetaan lähtötilanne mieleen. Tärkeää on huomioida lähtötilanteen ajatukset ja tunteet. Tällöin tullaan tietoisiksi toiminnasta ja oppimisesta. (Kajaanin ammattikorkeakoulu i.a.)

Keskeinen osa kokemuksellista oppimista on arvioida tilanne uudelleen, joka on reflektiivisen oppimissyklin seuraava vaihe. Tapahtumaa ja sen syitä tulee arvioida ja miettiä, mitkä asiat vaikuttivat tapahtuneeseen. Tärkeää on pohtia, mitä olisi voinut tehdä toisin ja mitkä sen mahdolliset seuraukset olisivat olleet. Tällä tavalla aiheesta luodaan uusi teoria vanhan ja uuden tiedon yhdistyessä. Silloin syntyy uusi toimintatapa, uusi ymmärrys asiasta, jota seuraa uuden teorian testaaminen. Uutta teoriaa toteutettaessa toiminnan tasolla syntyy reflektion uusi oppimissykli. (Kajaanin ammattikorkeakoulu i.a.)

4 KEHITTÄMISHANKKEEN KÄYNNISTYMINEN

4.1 Musapossin synty

Keväällä 2014 Turun Henrikinseurakunnassa aloitettiin uusi toimintamuoto, Musaposse, jonka nuoret nimesivät itse. Ryhmän perustamisen taustalla oli aikaisemmin mainitut henkilökohtaiset ajatukseni musiikin säveltämisen terapeuttisista ja vertaistoiminnan tukevista vaikutuksista ja esittämisen antamista kokemusten jakamis- ja vaikuttamiskeinoista. Ryhmä kokoontui seurakunnan nuortentiloissa tiistaisin ja siihen osallistui kahdeksan nuorta.

Toiminnan suunnittelu ja organisointi vei aikaa niin paljon, että ryhmän toiminnan aloittamiseen jäi aikaa kolme tapaamiskertaa, jonka jälkeen toiminnan halukkaana vapaaehtoisena vetäjänä jatkoi jo bänditoiminnasta vastuussa ollut nuori. Vetäjä tuntee muut nuorisotyössä mukana olevat nuoret, osaa ryhmäohjauksen perusteet, on luonteeltaan keskusteleva ja joustava sekä omaa musiikillista kokemusta. Hän myös kykenee olemaan vastuussa ryhmän toiminnasta sekä toimimaan yhdyshenkilönä nuorisotyönohjaajien ja Musapossin välillä. Hänellä oli säveltämis-, soitto- ja laulukokemusta sekä yksin että bändissä, hän oli käynyt isokoulutuksen ja toiminut isosena useilla leireillä. Sovimme, että toiminta aloitettaisiin minun ohjauksessani ja jonka jälkeen hän jatkaisi toiminnan vetämistä ohjeistukseni mukaan.

Suunnitteluvaiheen päätyttyä toiminta aloitettiin yhdessä vapaaehtoisen vetäjän kanssa. Sovimme, että hän seuraa toimintaani ja kertaamme tehtyjä asioita tapaamisten jälkeen. Ensimmäisellä kerralla kuuntelimme ryhmän kanssa yhdessä sekä populaari- että gospel-musiikin kappaleita. Kun olimme kuunnelleet kappaleet, ryhmä alkoi ohjeistettuna tulkita yhdessä niiden sanoituksia pyrkien tulkitsemaan, mistä ne saattavat kertoa ja mitä ne jättävät kertomatta, mistä ajatuksesta ne ovat syntyneet ja miten musiikki tukee tai ei tue kappaleen sanoituksia. Tämä toimi alkulämmittelyn kaltaisena tutustumisena sävellystyöhön ja sanoitusten tarkasteluun.

Sanoituksien kirjoittamisen pohjana käytettiin aihetta, joka nousi ryhmästä itseltään. Keskustelua heräteltiin kuulumisten vaihtamisella ja menneen viikon kokemuksilla. Nuoret kertoivat koulupäivistään, seurakunnan toiminnassa tapahtuneista asioista, ihmissuhteistaan ja harrastuksistaan. Moni oli hiljaa ja keskustelusta oli vaikeaa löytää ideaa, johon tarttua. Eräs nuori mainitsi, että hän oli nähnyt yksinäisen lapsen keinumassa kotipihallaan. Kaikki kiinnittivät huomionsa siihen ja keskustelu eteni sellaisiin ilmiöihin kuten, vanhempien ja kavereiden välinpitämättömyys. Ryhmällä oli nyt yksi sana johon ajatukset rajattiin, ja se oli välinpitämättömyys. Keskustelu oli ehtinyt edetä jo yli tunnin ajan, kunnes se eteni tähän vaiheeseen. Seuraavaksi kokoontumiskerraksi nuoret saivat tehtäväksi kirjoittaa runoja tai mietteitä aiheesta viikon aikana.

Seuraavalla kerralla ryhmä kävi läpi yleisintä musiikkikappaleen rakennetta. Perinteinen kappale koostuu introsta, ensimmäisestä kahdesta säkeistöstä, niiden jälkeisestä kertosäkeestä, kolmannesta säkeistöstä, kertosäkeestä, C-osasta ja lopusta, jossa kertosäettä soitetaan 2–4 kertaa. Tällaisen rakenteen hyödyntäminen oli tarkoitus helpottaa kappaleiden tuotantoa. Tämän jälkeen ryhmäläiset jakoivat viikon aikana kirjoittamiaan ajatuksia. Niitä käytiin läpi ja niistä keskusteltiin jotta ryhmäläiset kuulisivat erilaisista kokemuksista välinpitämättömyyteen liittyen, voisivat luoda niistä uusia näkemyksiä ja oppia toisiltaan. Ajatuksia kirjoitettiin keskustelun aikana ylös. Tarkoitus oli, että ryhmä yrittäisi luoda tarinan, jonka oli tarkoitus mahtua kolmeen säkeistöön, kertosäkeisiin ja C-osaan. Kirjoituksia tiivistettiin runomittaisiksi lauseiksi, joita pystyi yhdistelemään ja lopulta upottamaan suoraan valmiiseen kaavaan. Jokainen kirjoitti sanoituksia muistiin. Seuraavalla viikolla päätimme käydä läpi äänentoistolaitteiden käyttöä ja ryhmä palasi kirjoittamiseen myöhemmin.

Viikkoa myöhemmin ryhmä kokoontui viimeisen kerran ohjauksessani. He opettelivat äänentoistolaitteiden, mikrofoniin ja soittimien lavajärjestykseen kokoaamista ja miksauspöydän käyttöä. Nuorten kanssa käytiin läpi sitä, miten tärkeä rooli roudaajilla ja miksaajilla on musiikin tuottamisen ja esittämisen kannalta. Musiikkiesityksiä järjestettäessä esittäjien kannalta on tärkeää, että heitä tukee joukko ihmisiä, jotka osaavat rakentaa lavoja, koota äänentoistojärjestelmät, pitää huolta lavan järjestyksestä ja osaavat käyttää miksauspöytää, jotta yleisö

saisi parhaan mahdollisen kokemuksen. Kaikkien näiden ihmisten toimiessa yhdessä säästyy aikaa ja jokainen mahdollistaa omalla osaamisellaan onnistuneen esiintymisen. Esiintyjä ei voi esiintyä ilman tätä osaamista. Ryhmä kävi läpi, miten kaiuttimet saadaan kiinni miksauspöytään ja miten kaiuttimet tulee suunnata tilasta ja tarkoituksesta riippuen. Seuraavaksi opetettiin kiinnittämään mikrofonit, akustinen kitara, kosketinsoittimet ja sähkörummut miksauspöydän kanaviin järjestelmällisesti. Ryhmäläiset oppivat myös, miten sähkökitarat ja -basson saa kiinnitettyä vahvistimiin ja miten vahvistimen saa kiinni miksauspöydän kanaviin. Kaiken tarpeellisen kiinnittämisen jälkeen käytiin läpi miksauspöydän toimintoja.

Seuraavaksi ryhmä purki kaiken, jotta jäsenet oppisivat miten johdot tulisi kerätä niin, etteivät ne mene rikki ja miten miksauspöytä pakataan. On myös tärkeää hahmottaa ja oppia, miten kaiken saa organisoitua ja varastoitua siten, että tarpeelliset välineet löytyvät helposti ja miten välineistön siirtäminen on tehokkainta. Tämän jälkeen ryhmä vielä kerran rakensi koko äänentoiston soitto- ja lauluharjoittelua varten. He kiinnittivät, järjestivät ja pystyttivät kaiuttimet ja mikrofonit telineineen, erilaiset kitarat, basson, rummut ja koskettimet harjoittelua varten. Seurakunnan bändi jäi harjoittelemaan nuortenmessun säestämiseen tarvittavia kappaleita ja ryhmän vapaaehtoisvetäjä sopi ryhmän kanssa, että he tapaavat ensi viikolla.

4.2 Musapossien jatko vapaaehtoisvetäjän avulla

Kolmannen tapaamiskerran jälkeen kävimme läpi vapaaehtoisvetäjän kanssa, miten Musapossien toimintaa jatkettaisiin. Teksti olisi valmis silloin, kun koko ryhmä toteaisi, että se on hyvä ja se toisi esiin sen, mitä he haluaisivat kertoa. Seuraavilla tapaamiskerroilla ryhmäläiset kirjoittaisivat sanoitukset loppuun ja aloittaisivat musiikin tekemisen kappaleeseen. Sanoitukset voisivat vielä muuttua sävellysprosessin aikana koko ryhmän toimesta. Kerroin, että olen tavoitettavissa aina, kun tuntuu siltä, että vetäjä tarvitsee ohjeistusta.

Uusi sävellysprosessi ei koskaan päässyt alkamaan. Useita viikkoja kestäneen ensimmäisen kappaleen valmistuttua ryhmä oli jo supistunut niin pieneksi, että ryhmän aktiivisia jäseniä oli jäljellä neljä. Lopulta oli todettava, että ryhmän toiminnassa oli oltava merkittävästi kehittämisen varaa. Ryhmä ilmoitti olevansa halukas jatkamaan ja aloittamaan toiminnan uudelleen jos sitä kehitettäisiin edelleen niin, että sävellysprosessi mahdollistaisi innostavamman ja motivoivamman toimintakokemuksen. Vapaaehtoinen vetäjä oli myös motivoitunut jatkamaan toiminnan ohjaajana.

5 HANKKEEN VÄLIARVIOINTI

5.1 Arvioinnin menetelmät ja toteutus

Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on löytää tai paljastaa tosiasioita enemmän kuin todentaa olemassa olevia väittämiä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tulee pyrkiä tutkimaan kohdetta kokonaisvaltaisesti. Tutkijan on muistettava, ettei hän voi jättää huomiotta arvolähtökohtia, koska arvot muokkaavat ihmisten tapaa tulkita ja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä. Täydellisen objektiivisuuden saavuttaminen kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei ole mahdollista, koska tutkija ja olemassa oleva tieto kiinnittyvät tiukasti toisiinsa. Tämän vuoksi tutkimuksessa voidaan saada tiettyyn aikaan ja paikkaan rajoittuvia ehdollisia selityksiä. Kvalitatiivisen tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Ihminen tiedonlähteenä on aineistoa kerätessä suositeltu lähde, koska tavoitteena on saada tutkittavat tuomaan esiin omia näkökulmiaan ja ajatuksiaan ja löytää näin odottamattomia näkökantoja ja ilmiöitä. Tällöin aineistonhankinnan menetelmät ovat sen mukaisia. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei ole olennaista testata olemassa olevia teorioita tai hypoteeseja, sillä aineistosta tehtävät havainnot määräävät sen, mikä on tärkeää. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on olennaista pitää tapauksia ainutlaatuisina ja aineiston tulkinta on sen mukaista. Tutkijan tulee luottaa omaan havainnointiinsa ja tietoon, joka saadaan keskusteluiden kautta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161–164.)

Ryhmähaastattelussa saadaan tietoa samanaikaisesti usealta tutkittavalta. Ryhmän positiivisena vaikutuksena voidaan todeta se, että se tukee ryhmän jäseniä muistinvaraisissa asioissa. Ryhmä voi vaikuttaa myös negatiivisesti siten, että se voi rajata ryhmän kannalta kielteisten asioiden puheeksi ottamista. Ryhmässä voi mahdollisesti olla myös keskustelun suuntaa määrääviä yksilöitä. Nämä asiat tulee huomioida johtopäätöksiä tehtäessä ja tuloksia tulkittaessa. (Hirsjärvi ym. 2009, 205–211.)

Hain tutkimuslupaa Turun Henrikinseurakunnan kirkkoherralta. Tutkimuslupapyyntöni mainitsin, että toimintaa kehittäkseni, minun tulisi pystyä haastat-

telemaan toiminnassa mukana olevia nuoria, heidän vapaaehtoista vetäjäänsä sekä mahdollisesti johtavaa nuorisotyönohjaaja. Tutkimuslupapyyntöissä kävi ilmi, että haastatteluihin ja arviointikeskusteluihin osallistuvien nuorten nimiä ei julkaistaisi ilman haastateltavien erillistä kirjallista suostumusta.

Väliarviointi suoritettiin arviointikeskusteluna, jossa hyödynnettiin kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiä. Arviointikeskustelu järjestettiin toiminnassa mukana olleille nuorille ja sen pohjana toimi jäsentämätön ryhmässä toteutettu teema-haastattelu. Sen tarkoituksena oli selvittää toimivat ja toimimattomat käytännöt ja etsiä uusia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen. Ryhmähaastattelun kaltainen arviointikeskustelu oli sopiva metodi ryhmän kehittämishalukkuuden ja ajankäytön sekä ryhmän yhdessä ideoimisen mahdollistamisen kannalta. Ryhmän jäseniä informoitiin arviointikeskustelusta Internetin välityksellä.

Nuorisotyönohjaajan kanssa sovittiin, että hän ei osallistu keskusteluun, jotta nuoret kertoisivat mahdollisimman suoran ja rehellisen mielipiteensä eikä hänen läsnäolo vaikuttaisi mahdollisesti sensuroiden tai rajoittaen sanoja. Vapaaehtoisen vetäjän läsnäolosta sovittiin yhdessä koko ryhmän kanssa. Ryhmä koki, että vetäjä on osa ryhmää, joten hänen läsnäolonsa oli tarpeellista ja hyväksyttävää.

Keskityin etsimään keskustelusta ilmeneviä asioita, jotka eivät toiminnassa toimineet, mutta myös saamaan palautetta mahdollisesti toimineista sovellutuksista, jotta voisin kehittää työtä edelleen paremmaksi. Keskustelun avulla ei etsitty perusteluita tietyille hypoteeseille vaan luomaan uutta teoriaa toiminnan edelleen kehittämiseksi. Valmistauduin myös saamaan keskustelun kautta palautetta ja kehittämisideoita, joita en itse ollut tullut ajatelleeksi alkuperäistä suunnitelmaa tehdessäni. Pyrkimyksenä oli saada esille toimintaan osallistuvien mielipiteitä yhdessä, koska ryhmän jäsenet olivat jo oppineet tuntemaan toisensa ja uskalsivat puhua kohtalaisen avoimesti ongelmista toiminnassa.

Arviointikeskustelulle varattiin aikaa kaksi ja puoli tuntia. Ryhmä ja sen vapaaehtoinen vetäjä kokoontuivat kanssani sovitusti keskusteluun nuorisotilan toimistossa nuortenillan yhteydessä. Keskusteluun osallistui kahdeksan nuorta.

Heille kerrottiin keskustelun tarkoituksesta ja tavoitteista sekä tähdennettiin, että heidän anonymiteettinsä säilyttämiseksi heidän nimiä tai sukupuolta ei mainitaisi opinnäytetyössäni. Lisäksi heille kerrottiin, että nimiä tai sukupuolta koskevien tietojen julkaisemiseksi tarvitaan erillinen allekirjoitettu kirjallinen lupa, mutta myös, että kyseiset tiedot ovat tarpeettomia tulosten tulkinnan ja raportoinnin kannalta. Osallistujilta pyydettiin lupa keskustelun äänittämiseksi, jonka he myönsivät. Kerroin ryhmälle, että nauhoite siirretään matkapuhelimesta salasanalla lukitulle henkilökohtaiselle tietokoneelleni, johon kukaan muu ei pääse käsiin. Lupasin, että nauhoite poistetaan heti, kun sitä ei enää ole tarpeellista säilyttää raportoinnin kannalta. Ryhmäläisille kerrottiin, että halutessaan he saavat ja voivat lukea heitä koskevia tietoja ja ne lähetetään heille.

Arviointikeskustelu kesti hieman yli kaksi tuntia. Keskustelu alkoi yleisellä kuulumisten vaihtamisella ja keskustelusta siitä, mitä kullekin kuuluu, jotta ryhmän jäsenten keskinäistä kanssakäymistä pystyi havainnoimaan. Havainnoin ryhmän jäsenten välistä vuorovaikutusta suhteessa toisiinsa ja vetäjään sekä toisinpäin. Nuoret suhtautuivat keskustelun toteuttamiseen positiivisesti ja ymmärsivät sen tavoitteet ja olivat halukkaita auttamaan parhaansa mukaan.

5.2 Positiiviset asiat

Kun nuorilta kysyttiin toiminnan ehdottomasti parhaista piirteistä, nuoret vastasivat parasta olleen musiikin itse tekeminen alusta asti. Nuoret kertoivat, että olivat ylpeitä siitä, että ovat päässeet kokeilemaan, millaista sanoituksien tekeminen on. Moni kertoi, että ryhmässä toimiminen oli tuonut oman positiivisen haasteensa, koska jokaisen mielipide oli kuultava ennen ratkaisujen tekemistä. Yksin näitä ratkaisuja ei olisi välttämättä tarvinnut tehdä. Keskustelussa tuli ilmi, että nuoret olivat päässeet kertomaan omista kokemuksistaan ja saaneet uutta tietoa ja uusia ajatuksia toisiltaan sanoituksia tehdessään. Kaikkien ehdotuksia oli pyritty ottamaan huomioon. Nuoret kertoivat, että kaikki alkuperäiset ideat eivät olleet sellaisenaan sopineet tekstiin, mutta käytännössä kaikkia ideoita oli käyty yhdessä läpi ja alkuperäisestä ideasta oli aina muodostettu jotain, joka

sopi myös sen alkuperäiseen ideaan. (Väliarviointikeskustelu, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Vaik se kirjottamine on ollu joltai osin tosi raskast ni silti must oli tosi kivaa ku saatii kirjetettuu oma biisi ja pysty sanoo et mää oon ollu mukana ton kirjottamises! Sit ku me joskus soitetaa se, ni sit voi kaikki sanoo, et me oltii kirjottaa tota! Oli tosi hauskaa, ku pystyttii puhuu keskenää aik paljon kaike näköst aiheest ja sen vierest. Tuli kyl puhuttuu kaikkee tärkeet ja isoistki jutuist, mut silti sillai, et se oli mukavaa. Tuntuu et porukal on ollu kuitenkin mahiksii tulla kuulluks eikä mun mielest ketään oo syrjitty tai suljettu ulos. (Haastateltava 2, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Joo, jos joku on yrittäny saada omii juttui loppulisiks päätöksiks ilman et kellää ois ollu mahist sanoo siihen mitää ni äkkii se on loppunu ku ei mul oo jääny yhtää sellast mielee, (Haastateltava 4, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

5.3 Kehittämistä vaativat asiat

Sanoitusten tekemisen kannalta nykyinen toimintatapa koettiin liian aikaa vieväksi ja monimutkaiseksi. Sekä nuoret että vetäjä olivat asiasta yksimielisiä ja ehdottivat omia ratkaisujaan asian korjaamiseksi, joista yksi koettiin mahdollisesti toimivimmaksi ideaksi. (Väliarviointikeskustelu, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

...ku sen aihee löytämisee menee nii pal aikaa, et sit ei jaksais enää kirjottaakaa siit viikon aja muul vapaa-ajal, et eiks sit vois yrittää vaik valita se aihe nopeemmi? Jos vaik ohjaaja tai sää antaisit vaik jonku tiety sanan tai lausee, mist sit lähtis vaik kirjottaa? Ku jos me käytetää vaik pariki tuntii vaa siihe, et me löydetää aihe, ni tuntuu, et ei sit jaksais enää keskittyä siihe kotonakaa. (Haastateltava 1, 16.9.2014)

Vapaaehtoinen vetäjä oli tästä samaa mieltä ja kertoikin, että uuden prosessin aloittaminen on vaikeaa juuri siksi, ettei kappaleen aiheen löytäminen ole helppoa ilman jonkinlaista ohjeistusta sen valitsemiseen. Hän ehdotti myös, että ohjaaja saisi jonkin ohjeistuksen siitä, millä tavalla aiheen valinta helpottuisi. Hän ehdotti keinoja, joilla mahdollisesti pystyisi helpottamaan keskustelun ava-

usta ja aiheen löytämisestä. (Vapaaehtoinen vetäjä, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Kyl se tätä vetämistä helpottais aik paljo, jos saisi jonkunlaisen ohjeistuksen, vaikkot sun opparit tai jostain vihost, et kui täl kertaa voitais lähteä käsittelee ja mitä. Mää mietin tos et miten alottaa uutta kappalet, et kui ihmees mää täst pääsen alottaa keskusteluu? Mää itte voisinkin kai kokee sen helpommaks, et jos mul ois valittavana valmiiks joku aihe. (Vapaaehtoinen vetäjä, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Äänentoistolaitteiden kokoamisen, yhdistämisen ja miksauspöydän käytön opettaminen oli nähty hyväksi asioiksi toiminnassa. Muutama nuori kertoikin, että on mukavaa osata koota laitteisto, käyttää miksauspöytää, tunnistaa oikeat johdot tiettyjen välineiden yhdistämiseksi ja pystyä tarpeen tullen olemaan vastuussa näihin toimintoihin liittyvissä käytännöissä. Yksi nuori mainitsi, että siitä on ollut apua silloin, kun välineitä on koottu käyttöä varten. Kokoaminen ja purkaminen ovat olleet paljon nopeampaa kuin silloin, kun vain yksi tai kaksi osasi asian tehdä. Nuoret kertoivat, että ovat saaneet toisiltaan kertausta ja opetusta laitteista myös opetukseni jälkeen. Kertausta ja ohjausta on tapahtunut silloin, kun laitteita on koottu, käytetty ja purettu nuortenmessuissa ja harjoituksissa. Miksauspöydän käyttöä olisi kuulemma mukavaa harjoitella useammin. Yksi nuori ehdotti, että ne ryhmän jäsenet, jotka eivät itse soita tai laula, voisivat tulla harjoittelemaan laitteiden kokoamista, purkamista ja käyttöä käytännössä silloin, kun bändi ja soittajat harjoittelevat. Tämä ehdotus sai positiivisen vastaanoton ja nuoret alkoivatkin suositella toisilleen, että tulisivat joskus kokeilemaan laitteiden käyttöä käytännössä. (Väliarviointikeskustelu, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Eiks me voitais vaikkot alkaa opettelee sitä mikserin käyttöä porukal vaikkot sillon, kun noi meidän musikantit soittaa menemää? Samal me voitais vaikkot opetella noitte muidenki kamoje roudaamist ja lavan pystyyn pistämist. Jos meil ei oo muut tekemist sillo, ni eik me sit voitais vaikkot tehdä nii? (Haastateltava 3, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Ei se mikserin käyttö oikeesti oo nii vaikeeta, milt se näyttää! Jokasel napil on selkee oma tarkoituksensa ja sit ku ne tajuu, ni siit tulee oikeest aika helppoo. Sii sen oppii, ku kaveri kertoo, et mitä sun pitää tehdä sil. Siit säädetää oikeet napit oikeisii asetuksii aina riip-

puen siit, mis ollaa ja milt pitäs kuulostaa. Sit ku sitä on oman aikans käyttäny ja harjotellu, ni se on iha lastenleikkii ja sit sä osaatki jo huomata livenäki et mitä pitäs säätää ja mihi kondiksee. Ja sitäki varte on aina soundcheck, et katotaa miten ne säädöt on kohillaa ja kuulostaa silt milt pitäs missäki kohtaa. Porukal ku me tehää ni kyl sen oppii! Mulki menee välil pielee, mut kokeilemal ja varsinki kaverin avul sit sen löytää sielt mikä on oikee ja mikä vääri. (Vapaaehtoinen vetäjä, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Soittajat sanoivat, että musiikin luominen uusille sanoituksille on vaikeaa, jos ei ole mitään ideaa, mihin tarttua. He kertoivat, että heillä oli sanat, mutta ei minäkäänlaista selkeää ajatusta siitä, millaista musiikkityyliä tai tunnelmaa he kappaleelle hakisivat. Yhdessä ryhmän kanssa oli ideoitu kappaleen tulevan olla musiikiltaan kevyempää, koska sanoitukset olivat sellaisia, että musiikin pitäisi tukea niitä. Tämä oli jättänyt prosessin paikalleen useiksi tunneiksi, koska kenellekään ei tullut selkeää visioita siitä, millaista kevyttä musiikkia se olisi. Lopulta he olivat löytäneet sointukierron, johon sanat liittää. Yksi nuori ehdotti muuttamaan muidenkin mielestä hyvää vaihtoehtoa. Sanoituksien ideoimisen voisi aloittaa entiseen tapaan tietyistä aiheesta syntyvästä keskustelusta, mutta aiheen löytäminen voisi tapahtua tietyistä rytmistä, riffistä tai olemassa olevasta kappaleesta. Toinen ehdotettu vaihtoehto oli se, että kun aihe on löydetty, voivat halukkaat jo keskustelun aikana tai seuraavaksi kerraksi miettiä, millainen musiikkityyli, kappale, riffi tai rytmi tulee tästä aiheesta mieleen. (Väliarviointikeskustelu, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Ryhmä oli kokenut, että kun kappaleelle alettiin luoda musiikkia, ei sen ideoimisprosessiin ollut tarpeeksi motivoivaa jäädä mukaan, jos ei soittanut perinteisiä bändisoittimia. Osa nuorista, jotka eivät soittaneet, yrittivät osallistua ideoimiseen, mutta jättäytyivät siitä pois tekemisen ja vaikuttamismahdollisuuksien puutteen takia. Ryhmän ohjaaja esittikin toiveen, että musiikin luomisen ja ideoinnin mahdollistaminen kehitettäisiin kaikille mahdolliseksi. Ryhmäläiset olivat tästä samaa mieltä. (Väliarviointikeskustelu, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

5.4 Ryhmän ilmapiiri

Yksi entinen, Raamattupiirityöskentelystä vastuussa ollut, vapaaehtoinen vetäjä oli koettu nuorten keskuudessa ikäväksi. Häntä kritisoitiin siitä, että hän oli omalla toiminnallaan luonut nuorten keskuudessa haluttomuutta osallistua hänen toimintaansa. Raamattupiirityöskentelyssä hän oli vastustanut, pahimmillaan radikaalistikin, muiden keskustelussa julkituotuja mielipiteitä, jos ne olivat eriäviä hänen henkilökohtaiseen tulkintaansa nähden. Vapaaehtoinen oli sanonut olevansa itse oikeassa, ja tämän takia nuoret eivät Raamattupiirityöskentelystä pitäneet. Jotkut nuoret olivat tahtoneet keskustellakin Raamatun teksteistä, mutta eivät uskaltaneet tuoda omia ajatuksiaan julki. Musapossessa tilanne oli eri, sillä nuoret uskalsivat puhua toistensa kanssa asioista, koska tiesivät, että heidän mielipiteitään ei tyrmättäisi. (Väliarviointikeskustelu, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Mun mielest meil on ollu sillee hyvä ryhmä, et kaikki kyl yrittää ainaki kuunnella toisiaa ja vetäjäki yrittää saada kaikkien äänen kuuluvi ja varmistaa, et kaikki sais sanottuu ees sen, et ei niil oo mitää sanottavaa jos ei muuta. Mun mielest meil on sellane meininki, et me saadaa kyl puhuu aika kivast kaikkee porukal. (Haastateltava 5, henkilökohtainen tiedonanto 16.9.2014.)

Ymmärsin, että ryhmänä Musaposse koki olevansa tasavertainen ja ettei kukaan ryhmässä yrittänyt pitää omaa asemaansa toista korkeampana. Vetäjällä tuntui olevan hyväksyty ja tunnustettu asema ryhmän vastuujäsenenä. Keskustelun aikana nuorten keskuudessa vallitsi luottavainen ja turvallinen ilmapiiri, sillä kaikki tunsivat toisensa hyvin myös muiden seurakunnan toimintamuotojen kautta. Usein hiljainenkin ryhmäläinen vastaili rohkeasti kysymyksiin ja osallistui keskusteluun. Myös ryhmän vetäjä osallistui keskusteluun aktiivisesti. Koin, että ryhmä oli tasavertainen ja sen keskustelut olivat luottamuksen arvoisia. Jätin tunnistettavuussyistä lainaamatta kaikkia haastatteluun osallistuneita.

6 KEHITETTY MUSAPOSSEN TOIMINTAMALLI

6.1 Toiminnan vetäjän roolit ja tehtävät

Nykyisen oppimiskäsityksen mukaan olennaista oppimisessa on sosiaalinen, ryhmissä tapahtuva toimiminen ja tiedon jakaminen. Opettaja toimii oppimisen ohjaajana ja kulkee koko oppimisprosessin ohjattavien rinnalla. Työskentelyn lähtökohtana ovat oppijan edellytykset ja kokemukset sekä oppijan oman aktiivisuuden että toimijuuden vahvistaminen. (Jordan-Kilkki, Kauppinen & Viitasalo-Korolainen 2013, 9.)

Musaposse kokoontuu tietyinä sovittuna aikana, esimerkiksi kerran tai tarvittaessa kaksi kertaa viikossa, muutaman tunnin ajan kerrallaan. Musapossen toiminnasta vastaa ensisijaisesti vapaaehtoinen vetäjä. Toimintaa voi myös tarvittaessa tai halutessaan vetää nuorisotyönohjaaja, mutta silloin hänen on myös muistettava, millaisissa eri rooleissa hän joutuu toimimaan toimintaa vetäessään. Näihin rooleihin vetäjän on tutustuttava, ennen kuin ryhmän toiminta jatkuu.

Jokainen prosessissa mukana oleva nuori oppii omista lähtökohdistaan. Vetäjän on tärkeää muistaa, että jokainen osallistuu toimintaan omista syistään. Joillekin sivustaseuraaminen on paras ja kehittävin tapa oppia ja olla mukana luovassa toiminnassa. Seuraavassa prosessissa tämä kyseinen nuori voi olla aktiivinen prosessin aikana. Ennen varsinaista sävellystyötä vetäjä voi kartoittaa ryhmän soitto- ja laulukokemuksen. Tieto nuorten taidoista ja kokemuksesta auttaa vetäjää saamaan kuvan siitä, millaisia valmiuksia ryhmällä on.

Vetäjän tehtävät vaihtelevat ryhmän kommunikaatio- ja soittotaitojen, eri prosessin vaiheiden sekä ryhmän tavoitteiden mukaan. Vetäjä on mahdollistaja, joka luo toiminnalle kannustavan ilmapiirin, tuoden sen osaksi ympäristön kultuuria. Vetäjän on osattava tarttua pieniin aloitteisiin ja vihjeisiin, joten hänen vuorovaikutustaitonsa ovat tärkeässä osassa. Vetäjä kannustaa, antaa positiivista palautetta ja opettaa käyttäytymismalleja hyväksymällä ryhmäläisten ideoi-

ta. Vetäjän on muistettava, että kaikki tehtävä on riittävän hyvää, sillä tavoitteena on tuottaa ideoita ilman nuoria rajoittavaa itsekritiikkiä. Äänillä leikkiminenkin on säveltämistä ja sen salliminen vapauttaa ilmaisua, antaa mahdollisuuden leikkiä ilman kritiikin pelkoa ja mahdollistaa mielikuvituksen käytön. Vetäjä antaa malleja ja ohjaa säveltämistä vaikuttaen prosessiin ja sen lopputulokseen. Vetäjä kiinnittää huomiota musiikkityylin piirteisiin, opettaa huomaamaan niitä ja antaa esimerkkejä siitä, mitä ne sisältävät. Vetäjä tekee sovitusehdotuksia luodun materiaalin pohjalta ja antaa apua viimeistelyssä. Hän ehdottaa ratkaisuja joita ryhmä ei välttämättä ole tullut ajatelleeksi. Oppimisen tavoite on kuulla vaihtoehtoja, kehittää ja laajentaa materiaalia sekä korostaa sävellystyön merkitystä. (Karjalainen-Väkevä & Nikkanen 2013, 73–76.)

Esiintymistilanteisiin valmistauduttaessa on muistettava, että musiikin on toimittava myös yleisölle. Ryhmäläisille voi ehdottaa keinoja kehittää sävellystä musiikin dynamiikalla ja sen vaihtelulla, soitinvalinnoilla sekä melodian ja sanojen rytmityksen ja painotuksien keinoin. Säveltäjät tekevät lopulliset päätökset. Vetäjän omat mieltymykset tai liiallinen yleisten käytäntöjen noudattaminen eivät saa ohjata säveltäjiä liikaa. Esiintyjillä ja kaikilla sävellystyöhön osallistuneilla on oikeus taiteellisen vapautteen. Vetäjä myös kyseenalaistaa säveltäjien ratkaisuja, mutta sen tarkoituksena ei saa olla omien mieltymyksien tai yleisten käsitysten ylläpito. Tarkoitus on kannustaa ryhmäläisiä kokeilemaan uusia ja yllättäviä vaihtoehtoja, minkä tavoitteena on sekä kehittää ryhmäläisiä säveltäjinä että kasvattaa heitä muusikkoina. Kulttuurin uusiutumiseksi yleisiä käytänteitä tulee rikkoa. Näin vetäjä rohkaisee kokeilemaan uusia, omalaatuisia tapoja ja ratkaisuja. Vetäjä voi kuunnella tuotoksia ulkopuolisena ja tuoda esiin omia ajatuksiaan sävellyksestä auttaen ryhmää kuulemaan oman tuotoksensa uudella tavalla. Tällöin ohjaaminen on kannustavaa, vertaistuellista palautetta, jolla pyritään auttamaan hahmottamaan ryhmäläisten omaa näkemystä. (Karjalainen-Väkevä & Nikkanen 2013, 76–78.)

Kiusaaminen ja syrjintä ovat ehdottomasti kiellettyä. Jos joku kokee jääneensä ulkopuolelle, kiusatuksi, tahallisesti torjutuksi tai näkee näin tapahtuneen muulle, hänellä on oikeus ja vastuu kertoa kokemuksestaan toiminnan vetäjälle tai nuorisotyönohjaajalle, joiden tulee puuttua tilanteeseen. Minkäänasteista kiu-

saamista tai syrjäyttämistä harjoittavan nuoren kanssa keskustellaan käytöksen syistä. Kiusaamisen tai syrjinnän kohteen kanssa keskustellaan myös hänen omasta kokemuksestaan. Tavoite on löytää syyt kokemusten takana ja selvittää ne rauhanomaisesti sekä saada aikaan sopimus siitä, ettei sama toistu. Jatkuvasta syrjinnästä tai kiusaamisesta on seurattava jonkinasteinen rangaistus, joka on tekoihin ja tilanteeseen sopiva ja kohtuullinen. Jos näyttää siltä, että kiusaaminen tai syrjintä ei lopu, on istuttava alas ja keskusteltava asianomaisten kanssa siitä, mitä asian eteen pitäisi tehdä. Viimeisenä vaihtoehtona kiusaaja tai syrjivä henkilö poistetaan toistaiseksi toiminnasta. Paluu on mahdollinen, kun jäsen kokee, että pystyy sitoutumaan sääntöihin. Tämän tarkoitus ei ole syrjiä, vaan opettaa, että yhteisön ehtojen ja sopimuksien rikkomisella on seurauksia. Ihmiset voivat omilla valinnoillaan ja käyttäytymisellään ajaa itsensä ulos yhteisöistä ja tämän tiedostaminen on tärkeää.

6.2 Musiikkikappaleen rakenteeseen tutustuminen

Ensimmäisillä tapaamiskerroilla ryhmäläisille annetaan ja esitellään yleinen musiikkikappaleen runko. Rungon mukaan musiikkikappale koostuu järjestyksessään introsta, ensimmäisestä ja toisesta säkeistöstä, kertosäkeistöstä, kolmannelta säkeistöstä, kertosäkeistöstä, yleensä muista säkeistöistä hieman joko melodialtaan ja soitoltaan eriävästä C-osasta, kahdesta neljään toistettavasta kertosäkeestä ja loppusoitosta eli outrosta. Nuorille kerrotaan, että tämä on vain ohje, ei pakollinen noudatettava kaava. Tämän jälkeen heille soitetaan muutama vetäjän valitsema, toisistaan mahdollisimman paljon eroava kappale, joihin he vertaavat annettua kappalerakennetta. Tällaisia voivat olla sellaiset kappaleet, joissa ei ole erillistä kertosäkeistöä ollenkaan, tai joista puuttuu C-osa tai muuten rungosta erottuva kappale. Samalla kuunnellaan ja kerrataan, millaisia mahdolliset kappaleen sanoitukset tai tunnelmat olivat, ja pohditaan, oliko säkeissä loppusointuja vai ei, millaisia mielikuvia kappaleet tuottivat, mistä kappaleet saattoivat kertoa ja millaiset ajatukset ovat saattaneet saada artistin tekemään tällaisen kappaleen. Soitettuja kappaleita vertailtaessa korostetaan, että artistit ovat tehneet erilaisia ratkaisuja, esimerkiksi, säkeiden loppusoinnutusten, soitinvalintojen, musiikin dynamiikan tai kappalerakenteen kanssa. Vetäjä voi

saada aikaan keskustelua esittämällä apukysymyksiä, jotka keskittyvät kappa-
leiden erilaisuuteen ja toisaalta yhteneväisyyteen. Näitä eroja ja yhteneväisyyk-
siä voi kerrata kuuntelemalla kappaleita uudelleen.

Perinteistä kappalerakennetta hyödynnetään siksi, että siitä on olemassa luke-
mattomat määrät kappaleita, joihin verrata ja joista oppia. Kappalerakenne on
ohje, ei välttämättömyys, jota seuraamalla pyritään opettamaan musiikin teke-
mistä yleisesti tunnetulla tavalla. Kappaleiden sanoitukset ja musiikin tuottami-
sen ja esittämisen keinot ovat ne asiat, jotka erottavat Musapossen musiikin
perinteisen nuorisokulttuurin materialistisista tuotteista. Myöhemmin kappalera-
kenteen kanssa leikkiminen ja kokeileminen avaa mahdollisesti uusia keinoja
kehittää ja tuottaa musiikkia. Valmiista kaavasta aloittaminen mahdollistaa op-
pimisen mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti uusille musiikin harrastelijoille
ja kokeilujen kautta käsitys kappalerakenteen hyödyntämisestä ja rikkomisesta
laajenee.

6.3 Äänentoistolaitteiden kokoaminen tapaamisissa

Musapossen tapaamiset alkavat äänentoistolaitteiston ja soittovälineiden ko-
koamisella soittovalmiuteen harjoitustilaan. Näin ryhmäläiset oppivat, kuinka
kaikkia äänentoistolaitteita ja soittimia kytketään toisiinsa, miten miksauspöytää
käytetään ja saavat siitä kertausta. Eri kerroilla ryhmäläiset voivat sopia, kuka
harjoittelee tietyn komponentin käyttöä kyseisellä kerralla. Tällä tavoin he pää-
sevät myös opettamaan muita, jolloin he saavat positiivisia kokemuksia työs-
tään. Samalla he pääsevät harjoittelemaan kyseisen toiminnan järjestelmälli-
syyttä ja kehittävät ryhmälle tehokkaimmat keinot. Samalla laitteisto on käytös-
sä, jos jollekin ryhmästä syntyy ideoita, joiden hyödyntämiseen tarvitaan soitti-
mia, mikrofontia tai kaiuttimia. Välineitä säilytetään niille varatussa varastossa,
jonne ne sijoitetaan järjestelmällisesti. Ryhmän kannattaa sopia keskenään ta-
varoiden kestävyuden, siirtämisen ja löytymisen kannalta yhteiset tavat. Suosi-
teltavaa on, että samanlaisia johtoja säilytetään omissa laatikoissaan, mikro-
foneja toisissa, soittimia niille varatuissa omissa koteloissaan ja niin edespäin.

Eri äänilähteet, kuten mikrofonit, instrumentit ja MP3-soittimet kytketään äänipöydän, eli miksauspöydän tai mikserin, kanaviin. Kanavia on useita. Pienissä miksereissä niitä saattaa olla kahdeksan tai 16, isompien esiintymisien yhteydessä 32 tai 48, mutta studiokäytössä miksauspöydissä voi olla jopa 128 kanavaa tai enemmän. Kanavassa äänisignaalia voidaan vahvistaa ja heikentää, muokata ja ohjata eri ulostuloihin. Yleisimmissä miksereissä kanavalohkot on varustettu kahdella sisäänmenolla, XLR:llä ja plugilla. Mahdollisen signal-LEDin palaessa yhteen tai useampaan kanavaan tulee signaalia. Signaalin voimistuessa ja lähestyessä säröytymisrajaa syttyy yleensä punainen peak-LEDi. Jos peak-merkkivalo palaa koko ajan, gainia, eli etuvahvistimen tai etuasteen voimakkuuden säätöä on pienennettävä. EQ- eli ekvalisaattoriruuveilla korostetaan tai leikataan eri taajuusalueita, jotka ovat säädettävissä säätimillä, jotka on merkitty merkein high, hi-mid, lo-mid ja low. Kaikki kanavat voidaan erikseen joko korostaa tai mykistää. Kanavan säätimissä on myös mikserista riippuen säädin sisäänrakennettuja efektejä varten. Eri kanavien säädetyt äänet ohjataan master-lohkoon, josta säädetään pääasiassa käytössä olevien kaiuttimien äänen voimakkuus. (Aaltomuoto 2012.)

6.4 Sanoitusten kirjoittaminen

Dialogi on inhimillisesti ja eettisesti hyväksyttävä vaikuttamiskeino. Se on kahden yhdenvertaisen ihmisen vastavuoroinen suhde, aito kohtaaminen. Dialogin aiheita korjataan, tulkitaan, täsmennetään ja tulkitaan uudelleen dialogin aikana. Parhaimmillaan dialogissa ihmiset pääsevät itsensä yli ja pyrkivät toisiaan kohti. Jotta dialogia voidaan käydä, pitää olla ymmärrysyhteys, eli pyrkiä ymmärtämään toista, toisen arvoja, näkemyksiä ja kantaa. Keskustelussa tulisi siis pyrkiä keskittymään kuuntelemiseen, eikä miettimään parhaansa mukaan vastargumentteja. Keskustelijoiden tulee yrittää välttää tunneperäisiä vastareaktioita. (Lesojeff, Tervahauta, Purjo & Videnoja 2013, 119–121.)

Sävellysprosessi aloitetaan kirjoittamalla tulevalle kappaleelle sanoitukset. Ensimmäisillä tapaamiskerroilla ryhmälle avataan termi dialogi. Tärkeää on, että ryhmäläiset oppisivat käymään keskusteluja niin, että he pyrkivät ymmärtämään

toisiaan ja oppimaan toisiltaan. Keskustelijoiden on vältettävä toista ihmistä kohtaan tulevia vihan tai kiukun tunteita, mutta käsiteltäviä aiheita saa käsitellä tunteiden kautta kertoen, millaisia tuntemuksia se herättää keskustelijassa. Dialogissa voidaan käsitellä henkilökohtaisia asioita, mutta koska ryhmän tarkoitus on olla vertaistoimintaa, ketään ryhmässä ei saa tuomita tai nolata hänen omista kokemuksistaan ja ajatuksistaan.

Kaikkien tulee päästä tasavertaisesti osallistumaan sanoitusten kirjoittamiseen. Kaikkien pitää päästä kirjoittamaan ja vaikuttamaan sanoituksiin ja niiden muotoon. Ryhmälle on oleellisen tärkeää, että vetäjä auttaa kappaleiden tekemisessä, seuraa toimintaa ja osallistuu kappaleiden tekemiseen. Hänen on myös osattava antaa tilaa ja aikaa muiden ideoimiselle jotta prosessi etenee. Vetäjän tehtävä on pitää huoli, että ideoita tulee ja hän auttaa tarvittaessa niiden luomisessa.

Kirjoittaminen itsessään on omanlaistaan improvisaatiota, joka lähtee liikkeelle alkuideasta. joka voi olla esimerkiksi tietty elokuva, sana, rytmi, erilaiset soittimella tehdyt äänet tai niiden yhdistelmä, riffi, sointukierto, melodia, kuva tai teksti. Ensimmäinen idea on aina tarpeeksi hyvä ja siihen tulee tarttua ja työstää sitä eteenpäin musiikillisella improvisaatiolla. Musapossien jäsenten tulee huomioida toisten antamat ideat, hyväksyä ne ja tarttua niihin. Näin he näkyvästi tukevat toisiaan ja osoittavat, että jokainen ryhmän jäsen on tärkeä osa kokonaisuutta. Samoin säveltämisprosessin vaatima positiivinen vuorovaikutus, hyväksymisen ja etenemisen kierre, pääsee liikkeelle.

Ideoiden estäminen ja hylkääminen eivät johda ryhmää eteenpäin ja siksi ryhmän pitää keskittyä jatkamaan ideoita. Idean kieltäminen tai ideoiden järjestäminen paremmuusjärjestykseen on kiellettyä, koska se antaa ryhmäläiselle negatiivisen kokemuksen omasta luomisestaan. Ryhmää tulee muistuttaa tästä. Nuorille korostetaan, että koko prosessin aikana saa ja kuuluukin leikkiä ja kokeilla erilaisia keinoja sopivan ratkaisun löytämiseksi. Leikkimieli on oleellinen taito uutta luotaessa. Pelkkä idean päässä miettiminen ei tuota tulosta, vaan idea pitää uskaltaa tuoda esille, jotta sitä voidaan kokeilla ja kehittää. Ensimmäisellä kerralla uutta prosessia aloitettaessa ryhmän tavoitteena on saada

valmiiksi yksi kappaleen osa, kuten esimerkiksi ensimmäinen säkeistö. Kaikkein nopeinta ja luovinta työskentely on jos ryhmäläiset uskaltavat rohkeasti tuoda esille keksimiään ajatuksia, tarttumaan niihin ja kehittämään niitä. Työskentely ei etene, jos kukaan ei tarjoa ideoitaan, jos tarjottuja ideoita ei hyväksytä tai niitä ei kehitellä.

Ohjaaja voi antaa ryhmälle tehtäväksi miettiä ja aloittaa ideointi valmiiksi määrättyistä aiheista. Ideoimisen voi aloittaa esimerkiksi katsomalla elokuvan ja miettimällä sen teemoja. Ryhmälle voidaan antaa sana, kuten koulu, ja aloittaa sanoitusideoiden rakentaminen siihen liittyvistä aiheista. Ryhmäläisille voidaan soittaa tietty kappale tai lukea tietty lause, uutinen tai muu teksti, josta lähteä ideoimaan. Valmiiksi annetun teeman antaminen on helpompi ja nopeampi tapa aloittaa työskentely.

Musapossien toiminnassa uhkana on ajautua tilanteeseen, jossa työtä pyrkii jatkamaan samat henkilöt, jotka ovat mahdollisesti persoonaltaan vahvempia tai kokeneempia musiikin harrastajat kuin toiset. Tällaisessa tilanteessa vetäjä voi oman harkintansa mukaan soveltaa ideoimiselle erilaisia vaihtoehtoja. Yksi vaihtoehto on, että sanoitusvaiheessa sovelletaan rytmi-improvisaatiota. Rytmi-improvisaatiossa perinteisesti ollaan ympyrässä ja jokaisella ryhmäläisellä on jonkinlainen rumpu tai muu rytmisoitin, kuten triangeli, rytmikapulat tai marakasit. Soittimen ei tarvitse olla sama, kuin mikä muilla on. Rytmi-improvisaatiossa voidaan käyttää myös omaa kehoa, ympäristöä tai siitä löytyviä esineitä. Ryhmän vetäjä alkaa soittaa tiettyä rytmiä. Hänestä seuraava tarttuu rytmiin ja alkaa soittaa samassa rytmissä sillä soittimella, mikä hänelle on annettu tai millä hän haluaa. Hän pyrkii pysymään samassa rytmissä. Nyt soittajia on kaksi. Järjestyksessä seuraava tulee mukaan soittoon täyttäen sitä taas omalla tavallaan, pyrkien pysymään rytmissä. Tätä jatkuu niin kauan, kunnes koko ryhmä soittaa syntynyttä lopputulosta. Tätä improvisaation menetelmää voi soveltaa siten, että tekstiä jatketaan tällä keinolla. Tässäkin saa leikkiä ja vitsailla.

Seuraavia kertoja varten nuoret voivat halutessaan miettiä, mitä ajatuksia heille mahdollisesti syntyy kappaleen kehittämiseksi seuraavaan tapaamiseen mennessä. Tällöin vetäjä voi ottaa seuraavalla kerralla huomioon ensisijaisesti ne

ihmiset, jotka eivät välttämättä päässeet tai halunneet ääneen aikaisemmillä kerroilla. Jos ideoita on useampia, ne kaikki tulee yhdistää parhaansa mukaan, jotta kaikkien ideat pääsisivät osaksi tuotosta. Jos kaikki ideat koskevat sanoituksia, vetäjän vastuulla on itse hyväksyä ideat ja omalla esimerkillään sekä alkaa yhdistellä ja jatkamaan niiden kehittelyä että kannustettava muita tekemään samoin. Jos jollain on syntynyt idea kappaleen musiikkityylistä tai muusta musiikillisesta asiasta kappaleeseen liittyen, niin tämäkin idea on kuultava ja liitettävä osaksi työtä. Tässäkin on muistettava leikkimielisyys, kokeilemisen tärkeys ja vetäjän esimerkki.

6.5 Musiikin tekeminen

Sanoitusten voidaan sanoa olevan valmiit silloin, kun ryhmä yhdessä toteaa niin. Saatuaan sanoitukset valmiiksi on ryhmän tehtävä luoda sanojen ympärille musiikkia. Itse musiikin luomisen vaiheessa vetäjän tulee tiedostaa roolinsa ja muistaa että säveltäminen on luovaa toimintaa jonka lopputulos ei ole kenellekään ennalta tiedossa. Tuotos muovaantuu koko prosessin ajan ja se saattaa aiheuttaa epävarmuutta jokaisessa ryhmäläisessä ja myös vetäjässä. Säveltäminen vaatii sen tekijöiltä aktiivista osallistumista.

Sanoitusten ja sävelletyn kappaleen yhdistämisen, eli sovittamisen tavoitteena on luoda kappaleelle musiikki ja tapa laulaa sanat sen mukana, eli melodia. Melodia voi olla valmiiksi hahmoteltu, jolloin musiikin tekeminen perustuu sen tukemiseen. Melodia tässä tapauksessa todennäköisesti muuttuu vielä. Jos musiikki sävelletään ensin, yleensä melodia syntyy, kun sanoja tapailtaan siihen sopivaksi. Puhuttukin musiikki on mahdollista, kuten rap-musiikissa.

Yksi huomioon otettava näkökulma on, miten toimintaa pitäisi toteuttaa jos ryhmässä ei ole ketään, joka haluaisi laulaa. Musaposse voi toimia myös ilman laulajaa. Sanoitusten kirjoittaminen ei tarkoita sitä, että itse sanoja pitäisi laulaa. Useat artistit joko kirjoittavat toisille artisteille sanoituksia tai saavat niitä vastaan muilta. Ryhmä voi kirjoittaa sanoituksensa ja pitää sitä lähtökohtana musiikin tekemiselle. Jos ryhmä on esimerkiksi kirjoittanut sanoitukset kesäises-

tä auringonlaskusta, se voi pyrkiä luomaan musiikkia, joka yrittää tavoitella sanojen tunnelmaa. Musiikki ikään kuin pyrkii kuvaamaan sanoituksia ilman, että niitä lauletaan. Esiintymistilanteissa nämä sanoitukset voidaan lukea joko ennen kappaaleen esittämistä tai sen jälkeen. Lukiessaan laulun sanoitukset ennen kappaaleen esittämistä, nuoret antavat yleisölle mahdollisuuden tutkailla kappaletta tietäen tarinan sen taustalla. Kappaaleen esittämisen jälkeen luetut sanoitukset voivat toimia ikään kuin paljastuksena yleisölle, joka on jo luonut mielikuvansa kappaaleesta ja yhdistänyt sen mielessään johonkin.

On mahdollista, että kappaaleelle on jo löytynyt musiikkityyli ja ryhmällä on visio siitä, miltä kappaaleen tulisi kuulostaa. Vetäjän ja ryhmäläisten on yhdessä pyrittävä etsimään ja esittämään musiikkityylille ominaisia piirteitä olemassa olevan musiikin keinoin. Musiikkityyli voidaan päättää myös vasta sanoitusten valmistuttua. Musapossien toiminnassa kappaaleiden tekemisessä hyödynnetään perinteistä musiikkikappaaleiden kaavaa, mutta se tarjoaa mahdollisuuden luoda erilaista ja uudenlaista musiikkia. Äänien tuottamisen keinot ja vaihtoehdot voivat olla ne asiat, jotka tuottaa mielenkiinnon ryhmän musiikkiin. Mielikuvitus ja sen kautta luodut ratkaisut nostavat mielenkiintoa musiikkiin. Musiikkityylille ominaisia piirteitä voidaan jäljitellä muilla ääniä tuottavilla esineillä.

On mahdollista, että ryhmässä ei ole nuoria, jotka osaisivat soittaa tiettyjä musiikkityylille yleisiä soittimia, kuten kitaraa, bassoa, rumpuja tai koskettimia. Tässä tilanteessa leikkimielisyyden, kokeilemisen ja improvisaation keinot nousevat päätekijöiksi musiikin ja äänen luomisessa. Tilanne, jossa Musapossessa ei ole yhtäkään perinteisten bändisoittimien soittajaa, voidaan nähdä hyötynä. Ryhmän vahvuutena ja tunnistettavana tavaramerkkinä voidaan pitää erilaisuutta, jolla se eroaa muista musiikkiryhmistä. Täysin erilaisten ja odottamattomien äänien yhdistelmällä voidaan luoda valtavirrasta poikkeavaa uutta musiikkia. Se, ettei ryhmän kappaaleissa soiteta tavallisia bändisoittimia yleisesti tunnetulla tavalla tai lainkaan, ei tarkoita, että ryhmä olisi huono tai taitamaton. Päinvastoin, se korostaa nuorten luovuutta ja tarjoaa mahdollisuuden kehittää täysin uusia tapoja ilmaista itseään ja luoda musiikkia.

Vetäjä voi omalla käytöksellään, tekemisellään ja sanomisillaan vaikuttaa siihen, mitä ryhmä itsestään uskoo. Ryhmää tulee kannustaa kokeilemaan uusia tapoja luoda musiikkia, kuten, esimerkiksi, yhdistelemään perinteisiä soittimia ja vaihtoehtoisia soittimina käytettäviä esineitä ja niistä syntyviä ääniä. Silloin ryhmä pystyy ottamaan soittamiseen mukaan nekin jäsenet, jotka eivät perinteisiä soittimia osaa soittaa, mutta pääsevät työhön mukaan niillä taidoilla, joita heillä on, ja pääsevät oppimaan uutta.

Queen-yhtyeen kappaleessa *We will rock you* on hyödynnetty kolmea eri äänen lähdettä. Kappaleen pääosassa on jaloilla ja käsillä tehty rytmi. Jalat polkevat lattiaa ja kädet taputtavat. Tämän päälle Freddie Mercury laulaa sanat ja kappaleen lopussa kuullaan kitarasoolo. Ilman kitaraa kappale olisi ollut täysin a cappella -kappale. A cappella tarkoittaa musiikin toteuttamiskeinoa, jossa käytetään vain ihmisen kehoa ja laulua äänien tuottamiseksi..

Leikkimielisyydellä ja improvisaation keinoin voi kokeilla soittimena mitä vain. Musiikkiryhmä STOMP käyttää esityksissään oman kehonsa lisäksi monenlaisia esineitä soittimina. He käyttävät musiikin tekemiseen oman kehonsa lisäksi muun muassa muoviämpäreitä, harjoja, auton osia, pöytiä, koripalloja, tikkaita ja pelikortteja. Heillä ei ole käytössä yhtäkään perinteistä bändisoitinta.

Ryhmässä voi tietenkin olla perinteisiä bändisoittimia tai muita instrumentteja soittavia henkilöitä. Tässä tilanteessa ryhmää kannattaa kannustaa näkemään tilanteen tarjoamat mahdollisuudet ja käyttämään luovuutta. Ryhmän jäsenten tulee improvisoida, esimerkiksi rytmi-improvisaation keinoin, ja keksiä tapoja, joilla koko ryhmä voi hyödyntää olemassa olevia taitoja, välineitä, soittimia, kehoaan tai ympäristöään. Perinteinen rock-kappale voi kuulostaa mielenkiintoiselta, jos säröefektein varustetun kitaran lisäksi kappaleessa kuuleekin esimerkiksi saksofonin soittoa ja muoviämpäreistä tai kattiloista tuleva ääntä. Esimerkiksi, joku alkaa soittaa bassorumpua. Seuraava jäsen lisää soittoon ääniä kosketinsoittimilla. Tähän mennessä tuotos on kahden eri soittimen tuottamaa musiikkia. Tähän yhdistelmään voi lisätä loppumattoman määrän eri ääniä, jotka on voitu tuottaa esimerkiksi jaloilla, käsillä, kattilalla tai sähkökitaralla. Jos ku-

kaan ei uskalla aloittaa tai jatkaa ideaa, voi vetäjä itse aloittaa soittamisen, esimerkiksi lyömällä lusikalla kattilaa.

Kaikkia ryhmäläisiä tulee kannustaa kokeilemaan ja ehdottamaan erilaisia musiikillisia ratkaisuja. Näin nuoret toteuttavat myös samoja rooleja kuin vetäjällä on. Vetäjän tehtävänä on kuitenkin rajata se, miten kukin käyttää tätä roolia. Nuoret eivät voi pakottaa toisia tekemään jotain sellaista, mitä he eivät osaa tai halua tehdä.

Vetäjän toimii sovittelijana, joka yrittää saada ryhmän löytämään keinoja ja ratkaisuja säveltämiseen yhdessä. Nuoret oppivat näin myös keskustelemaan ja tekemään kompromisseja eivätkä voi toimia täysin siten, mikä yhdestä saattaa parhaalta tuntua. Ryhmää tulee muistuttaa siitä, että he tekevät musiikkia yhdessä, eivät yksin. Jokaisen on kyettävä joustamaan omista toiveistaan, sillä voi olla, että muut eivät ole asiasta samaa mieltä. Kaikkien osapuolien tulee kyetä joustamaan ja mahdollistaa muille kompromissien tekeminen. Jos ryhmä ei kykene löytämään yhteistä ratkaisua, voi vetäjä tehdä lopullisen ratkaisun. Tavoite on kuitenkin se, että kaikki ideat käsiteltäisiin ja hyväksyttäisiin, vaikkakin niitä jouduttaisiin muuttamaan ja kehittämään sopivammaksi.

Harjoitellessaan kappaleita, ryhmä voi esittää niitä osana nuorteniltaa. Ennen esiintymistä nuorista koostuvalle koeyleisölle pitää muistuttaa, että kyseessä on harjoitukset, joiden tarkoituksena on saada sekä kokemusta että ideoita kappaleen kehittämiseksi. Koeyleisölle pitää myös kertoa, että se ei anna kehittämisideoita negatiivisten ajatusten kautta, vaan tarjoamalla vaihtoehtoja. Ryhmä itse päättää, mitä näistä ideoista jatketaan tai otetaan käyttöön. Vetäjän on muistettava, että musiikki on luovaa toimintaa, taidetta. Jokaisella taiteilijalla on oma taiteellinen vapautensa ja ryhmällä on oikeus tehdä miten itse parhaaksi kokevat.

6.6 Kun nuori ei halua soittaa tai laulaa

Niille nuorille, jotka eivät syystä tai toisesta halua osallistua soittamiseen tai laulamiseen, pitää tarjota mahdollisuutta olla mukana koko säveltämisprosessissa. Nuoret voivat antaa ideoita soittajille, sillä he ovat omalla tavallaan ulkopuolisia kuulijoita ja mahdollisesti huomaavat asioita, joita soittajat eivät huomaa. Nämä asiat täytyy kertoa yhteisesti koko ryhmälle, jotta se pysyisi yhtenäisenä, eikä ryhmässä tapahtuisi kahtiajakoa. Nuoret ymmärtävät, että he ovat edelleen samaa ryhmää ja pyrkivät yhteiseen lopputulokseen, eli valmiiden kappaleiden syntyyn.

Jos nuori ei halua soittaa mitään, on luonnollista ehdottaa, että kyseinen nuori laulaisi. Nuoren kanssa, joka ei halua laulaa, voi keskustella ja miettiä syitä näihin päätöksiin. Nuori voi kokea, että hän on saanut ja oppinut tarpeeksi seuraamalla sivusta tai osallistumalla sanoitusten tekemiseen tai säveltämiseen liittyvään ideointiin. Jos nuori ei halua osallistua soittamiseen tai laulamiseen, koska kokee sivustaseuraamisen parhaaksi tavaksi oppia säveltämisestä, voi nuorelta kysyä, mitä hän haluaisi tehdä. Jos nuori ei uskalla osallistua laulamiseen tai soittamiseen jännityksen takia, häntä voi kannustaa yrittämään niitä. Nuori itse päättää, mitä hän haluaa tehdä. Jos nuori ei uskalla olla näkyvillä kiusaamisen takia, on tähän puututtava välittömästi. Kiusaamistilanteissa ilmiöön pitää suhtautua vakavasti, sillä se voi vaikuttaa hyvin vahvasti nuoren itsetuntoon, sillä toiminnassa on kyse itsensä toteuttamisesta, taiteellisuudesta ja luovuudesta, jotka kytkeytyvät paljon ihmisen persoonaan.

Vaihtoehtona soittamiselle ja laulamiseksi on harjoitella ja perehtyä entistä paremmin äänentoistoon liittyviin teknisiin asioihin, kuten miksauspöydän toimintaan ja käyttöön. Tähän voi kannustaa esimerkiksi sillä, että kerrotaan miksaajan tehtävän tärkeydestä. Vaikka miksaaja onkin esiintymistilanteissa näkymättömissä, hänen vastuullaan on hallita kaikkia ääniä, jotka äänentoiston kautta tulevat. Tarvittavat säädöt miksauspöydässä pyritään saamaan kohdilleen esiintymistilannetta varten soundcheckin aikana. Soundcheck tarkoittaa prosessia, jossa soittimien, kaiuttimien ja mikrofoniin toiminnat tarkistetaan ja äänenvoimakkuudet ja efektit säädetään halutuiksi asetuksiin ennen varsinaista esiinty-

mistä. Nuori voi myös paneutua äänentoistolaitteiden kokoamiseen ja käyttöihin. Nuorien kannattaa muutoinkin paneutua miksauspöydän käyttöön, jotta miksaaminen ei jäisi yksin kenenkään tehtäväksi, vastuulle tai että vain yksi ihminen osaisi laitetta käyttää.

Riippumatta siitä, kuinka suuri tai näkyvä panos nuorella on koko ryhmän toiminnassa, on nuoren saatava siitä kiitosta ja tunnustusta. Vetäjän on omalla esimerkillään opetettava nuoria arvostamaan toistensa työtä ja sen merkitystä. Nuoren kertoessa omasta ideastaan on vetäjän hyvä sanoa, että on kiitollinen ja tyytyväinen, kun nuori toi oman ideansa julkiseksi. Joku nuori saattaa osallistua toimintaan sanomatta sanaakaan, mutta hänetkin tulisi huomioida kiittämällä siitä, että saapui paikalle ja on toiminnassa mukana. Äänentoistolaitteiden kanssa toimivia nuoria tulee kiittää siitä, että he jaksavat laittaa ne käyttökuntoon ja tekevät tarvittavat säädöt.

6.7 Esiintyminen, muita rooleja ja muuta huomioitavaa

Musapossien tavoitteena on myös esiintyä, kun se tuntuu hyvältä idealta koko ryhmälle ja ryhmällä on sen mahdollistava materiaali. Mahdollisuus esiintymiseen saattaa lisätä motivaatiota tehdä kappaleita, harjoitella kappaleiden esittämistä sekä opetella äänentoistolaitteiden järjestelyä ja käyttöä. Se tekee opettelimesta myös tavoitteellisempaa.

Esiintymistilanteissa näkyvyys ja huomio yleensä kiinnittyvät esiintyjiin. Musiikkiesityksissä se tarkoittaa sitä, että yleisön huomio kiinnittyy soittajiin ja laulajiin. Esiintymistilaisuuksissa muidenkin kuin soittajien ja laulajien näkyvyyden ja huomioitavaksi tulemisen takaamiseksi voidaan toteuttaa erilaisia käytäntöjä. Ryhmän jäsenistä voidaan valita halukkaita juontajia, jotka kertovat kappaleiden välissä tarinoita, esimerkiksi siitä, miten kappale syntyi, millaisia ajatuksia sen luomisen taustalla oli, mitä sen luomisprosessin aikana tapahtui, mitä se käsittelee tai mistä se kertoo. Juonto-osuuksien aikana lavalle voidaan kutsua myös muita ryhmän jäseniä, jotka ovat tehneet eri asioita ryhmän eteen. Lavalle voidaan kutsua miksaajat ja nuoret jotka toimivat roudareina. Näin heidätkin huo-

mioidaan ja heitä pitää muistaa kiittää työstään, jonka ovat tehneet. Hyvä periaate on, että jokaisessa esiintymistilanteessa joku ryhmän jäsenistä toteaisi, että tätäkään esiintymistä ei olisi tullut ilman jokaisen nuoren panosta, sillä jokainen ryhmässä tekee olennaisen tärkeää ja arvokasta työtä koko ryhmän eteen.

Ryhmäläinen, joka ei syystä tai toisesta tahdo esiintyä lainkaan, mutta haluaa osallistua muuten aktiivisesti ryhmän toimintaan, voi säveltämisprosessin ulkopuolella hyödyntää tai kehittää omia taitojaan muissa ryhmään liittyvissä toiminnoissa. Nuori voi pitää miksaamista tai roudaamista sellaisena asiana, joka kiinnostaa, on mielekästä ja ainoa asia, jonka haluaa tehdä, joten tällöin hänelle tulee tarjota mahdollisuus siihen niin usein, kuin mahdollista. Jotkut voivat pitää valo- tai videokuvaamisesta. Nuori voi muokata ja arkistoida ryhmän toimintaa, harjoituksia ja esiintymisiä kuvin ja videoin, toiset voivat kehittää niistä materiaalia Internet-julkaisuja, mainosjulisteita ja esiintymistilanteita varten. Jotkut, jotka mahdollisesti pitävät leipomisesta, voivat leipoa ryhmän tapaamisiin tai esiintymistilanteisiin leivonnaisia. Tärkeää edelleen on, että ryhmän toimintaan osallistuvat tulevat tasapuolisesti huomatuksi ja kiitetyksi työstään ryhmän eteen. Jokainen voi hyödyntää ja kehittää omia taitojaan tehtävissä, joita ikinä ryhmän toiminnassa vain keksivät hyödyntää. Rooleja ja tehtäviä kehiteltäessä avainasiassa ovat mielikuvitus ja keskustelu.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Musaposse nuorisotyön perusfunktioiden täyttäjänä

Musapossen toiminta toteuttaa parhaiten Juha Niemisen (2008, 21–32) määrittelemistä nuorisotyön perusfunktioista sosialisatio-, personalisaatio- ja kompensatiofunktioita. Musaposse on nuorisotyön oppimisympäristö, jonka toiminta on tavoitteellista, joka tarjoaa tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeelliset resurssit ja pyrkii ehkäisemään syrjäytymistä ja tukemaan nuoren omaa kehitystä. Sen tavoite on liittää nuori jäseneksi yhteisöön ja vaikuttaa nuoren arvo- ja ajatusmaailmaan samalla, kun nuoret toimivat musiikin parissa ja oppivat siitä yhdessä.

Musaposse pyrkii antamaan nuorille tiedostettavaa hyötyä jokaisessa toiminnan vaiheessa. Toiminnassa nuorille tiedostettaviksi konkreettisiksi hyödyiksi ja oppimistavoitteiksi lasketaan mahdollisesti opitut tiedot ja taidot säveltämisestä ja sen keinoista, välineiden käytöstä, dialogin käymisestä, itsensä ilmaisusta, esiintymisestä, laulamista, soittamisesta ja muista taidoista, joita he pääsevät kehittämään ja hyödyntämään toimintaan liittyen. Tätä tietoa ja taitoa nuoret oppivat muilta ryhmäläisiltä ja itse kokeilemalla. Tarkoitus on, että nuoret valtautuisivat tästä. Mahdollisimman moni nuori saa onnistumisen kokemuksia, kun heidät huomataan, heitä kiitetään ja keuhutaan. Nuoret saavat onnistumisen kokemuksia kokeilemalla, oppimalla ja hyödyntämällä opittuja taitoja ja omia vahvuuksiaan. Valtaantumisen ja voimaantumisen tunteita pitää olla tarjolla, sillä ihmisillä on erilaisia vahvuuksia, joita käyttää menestyksekkäästi ja samalla kokea olevansa arvokas ryhmän toiminnassa. Ryhmään kiinnittyminen on merkki voimaantumisesta.

Musapossen toiminnan tarkoituksena on myös vaikuttaa nuorten ymmärryseen, arvomaailmaan, tietoihin, taitoihin ja toimintaan. Musapossen toiminnassa pyritään opettamaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja elämänhallinnan toteuttamista. Käytännössä elämänhallintaa oppii kuulemalla muiden tarinoita ja kommentteja siitä, mitä joku toinen tekisi samassa tilanteessa. Näin nuori pää-

see refleктоimaan omaa elämäntilannetta sekä päätöksensä että tekojensa seurauksia. Musapossien toiminta pyrkii vaikuttamaan nuoriin pitkällä aikavälillä ja välittömästi oppimistilanteessa. Musapossien päämääränä on luoda osallistujiansa pysyvää sisäistä kasvua ja oppimista välittömästi tekemisen hetkellä. Musapossien toiminta on nonformaalista ja sen luonne tulee ilmi ihmiskeskeisenä toimintana. Toiminta pyrkii synnyttämään nuorissa motivaatiota oppia uusia asioista musiikista ja sen tekemisestä. Musapossien toiminta on tietoista, tavoitteellista ja ohjattua, mutta se perustuu vapaaehtoisuuteen ja käytäntöön. Musapossilla on myös piilofunktioita, esimerkiksi se voi tarjota nuorten vapaa-ajalle tekemistä ja näin valvoa heitä, kuitenkin samalla tarjoten heille kehittävää tekemistä.

Vertaisryhmällä tarkoitetaan samankaltaisessa elämäntilanteessa tai yhteiskunnallisessa asemassa olevaa ihmisjoukkoa, joka jakaa ryhmässä erilaisia elämäkokemuksiaan. Se tuntee yhteenkuuluvuutta ja sillä on mahdollisuus saada toisiltaan vertaistukea ja tietoa. Vertaisryhmällä on tutkimusten mukaan positiivinen vaikutus osallistujiansa, koska ryhmään osallistuvat ne, jotka kokevat hyötyvänsä siitä. (Wilska-Seemer 2005, 256.)

Vertaistoiminta tarkoittaa toimintaa, joka perustuu yhteenkuuluvuuden tunteeseen, yhteisiin kiinnostuksen kohteisiin tai samankaltaisiin elämäkokemuksiin. Se on voi olla järjestäytyntä samassa elämäntilanteessa olevien tai samankaltaisia elämäkokemuksia jakavien ihmisten keskinäistä toimintaa, jossa on mahdollista yhdessä selvittää, ratkaista tai etsiä tukea elämäntilanteisiinsa. Vertaistoimijat ovat vapaaehtoisia henkilöitä, jotka toimivat asiakkaan tukena vertaisryhmissä tai vertaistukihenkilöinä ja hyödyntävät omaa kokemustaan. Vertaistoimijat voivat toimia myös erilaisissa ryhmissä yhdessä ammattihenkilöstön kanssa. Kokemusasiantuntijalla on omakohtaista samankaltaista kokemusta kohdistetun ryhmän tai henkilön tilanteesta. Hän voi toimia osana palveluiden suunnittelua, kehittämistä ja arviointia. (A-klinikka 2013).

Musaposse on vertaisryhmä, joka kokoontuu sovittuna aikana ja sovitun ajan. Ryhmä jakaa yhteisen kiinnostuksen kohteen, musiikin. Termiä vertaisryhmä itsessään ei ole tarpeellista löytää toiminnan kuvauksesta, mutta vertaisryhmän

positiiviset vaikutukset ovat saatavilla. Musaposse täyttää vertaistoiminnan kriteerit. Ryhmässä on samanikäisiä ja hieman heitä vanhempia, 15–21 vuotta täyttäneitä nuoria. Nuorimmat jakavat saman elämäntilanteen, niin kuin vanhimmatkin keskenään. Vaikka musiikin tekeminen ja sen ympärillä toimiminen on mahdollisesti nuorille näkyvin osa toimintaa, he eivät välttämättä tiedosta sitä, että ovat osana vertaisryhmää ja -toimintaa. Nuoret pääsevät keskustelemaan sävellysprosessin aikana, varsinkin sanoituksia tehdessään mutta myös muun toiminnan ohella, omista ajankohtaisista huolistaan, suunnitelmistaan ja kokemuksistaan. Samalla he mahdollisesti saavat toisiltaan suoraan tukea, ratkaisuja tai ideoita elämäntilanteeseensa liittyen tai epäsuorasti toimintaan liittyvistä keskusteluista. Toiminnassa korostetaan keskusteluaiheiden valintoja ja keskustelun luonnetta. Keskustelua ohjataan niin, että jokainen pystyy sanomaan mitä haluaa ja oppimaan jotain toisiltaan. Tavoitteena on, että nuoret käyvät dialogia kokemuksistaan, näkemyksistään ja ajatuksistaan. Keskustellessaan omista kokemuksistaan ja niihin liittyvistä asioista, nuoret pystyvät jakamaan tietoa ja kokemuksia elämästään toisilleen, samalla oppien erilaisia asioista toisistaan, itsestään ja elämästä.

Ryhmän vetäjä toimii vertaistoimijana, joka hyödyntää omaa kokemustaan jatkaessaan ryhmän vetäjänä. Vetäjä on vastuussa ryhmän toiminnasta, keskusteluiden etenemisestä ja niiden rajauksesta. Hän toimii myös eräänlaisena kokemusasiantuntijana, sillä hänellä on sekä musiikista saatua tietoa, taitoa että elämäkokemusta. Toiminnan vetäjän on hyvä olla ryhmän vanhimpia jäseniä, sillä silloin hänellä on muutama vuosi enemmän elämäkokemusta kuin ryhmän nuorimmilla. Tämä ei ole välttämättömyys, jos joku muu ryhmäläisistä omaa enemmän kokemusta bänditoiminnasta tai säveltämisestä. Silloin vetäjä voi olla nuorempikin. Nykyisen vetäjän etu on, että hän täyttää molemmat tarpeet. Ryhmän vetäjällä on myös hyvä olla kokemusta ryhmänohjauksesta ja hyvät vuorovaikutukselliset taidot, jotta mahdolliset vetäjästä aiheutuvat riitatilanteet minimoidaan.

Musaposse edellyttää nuorilta omaa keksimistä. Tällaista menetelmää käytettäessä on tärkeää, että ryhmässä vallitsee luottamuksellinen ilmapiiri, jossa voi tehdä virheitä tulematta nolatuksi. Ryhmäläisten tulee tuntea toisensa, jotta he

uskaltavat ilmaista, kokeilla ja kehittää ideoitaan. Keskusteluissa nuorista nousevia ajatuksia ja kokemuksia tulee hyödyntää sanoituksia tehdessä mahdollisimman paljon. Jokaisen pitää päästä kirjoittamaan ja vaikuttamaan sanoituksiin ja niiden muotoon. Jokainen nuori asetetaan tasavertaiseksi ja yhtä arvokkaaksi ryhmässä, mutta jokaisen ainutlaatuisuutta tuodaan esille sillä, että jokaisen idea halutaan kuulla ja se käsitellään. Musapossien jäsenten tulee huomioda toisten antamat ideat, ottaa ne vakavasti ja tarttua niihin. Näin he näkyvästi tukevat toisiaan ja osoittavat, että jokainen ryhmän jäsen on tärkeä osa kokonaisuutta ja hyväksyvät toisensa osalliseksi ryhmään. Toiminta liittyy nuoria jäseniksi kulttuuriin, sen kehittämiseen ja yhteisöön, eli seurakuntaan, sen nuoriin ja Musapossien ryhmään. Kappaleiden sanoituksia kirjoitetaan aiheista, jotka ovat ennalta määrättyjä, mutta nuorten ehdoilla ja heidän sanoillaan. Innostava oppimiskokemus syntyy siitä, että jokainen nuori tietää lopputuloksen olevan heidän tekemänsä.

Tavoitteellista on, että toiminta ei sulje ulos ketään soitto- tai kirjoitustaidon perustella. Musapossien voivat osallistua kaikki, joita musiikki ja sen parissa toimiminen kiinnostaa. Musaposse voi olla koneisto, joka tuottaa musiikin yhdessä mutta samalla käsittelee myös musiikkiin ja sen esittämiseen liittyvät tärkeät, usein näkymättömät asiat. Näihin asioihin sisältyy roudaus, miksaaminen, ryhmän mainonta ja muut kehitetyt tehtävät. Äänentoistolaitteiston perusteiden opetus seurakunnan välineillä on tärkeää koko ryhmälle, jotta he, jotka eivät soita, laula tai halua osallistua juontamiseen voivat osallistua mahdollisten esiintymistilaisuuksien järjestämiseen. Näin aikaisemmin näkymättömiksi ajatellut tehtävät tehdään näkyväksi ja arvostetuksi osaksi Musapossien toimintaa. Vetäjän pitää omalla käytöksellään ja puheillaan näyttää ryhmälle, että he ovat yhtä tärkeitä toimijoita ryhmässä ja heitä tulee myös arvostaa, kiittää, kehua ja kunnioittaa yhtäläillä kuin muita ryhmän jäseniä.

Musapossien toiminnan periaatteina pitää toimia yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen, yhteisten päämäärien asettaminen, toisen roolista riippumattoman työpanoksen huomioiminen ja siitä kiittäminen. Kukaan ryhmässä ei saa pyrkiä sulkemaan ketään ulos eikä jättää huomioimatta kenenkään ideoita. Ryhmän tulee toivottaa tervetulleeksi ihmiset, jotka haluavat oppia ja toimia musiikin pa-

riassa. Nuorten tulee omaksua kulttuuri, jossa kiitetään toisia ja kunnioitetaan toisen tekemää työtä yhteisen tavoitteen hyväksi. Toiminnan menestyksekkäällä ylläpito edellyttää järjestäytyneisyyttä, keskustelua, kuuntelemista, toisten auttamista, uusien ideoiden hyväksymistä ja kykyä tehdä kompromisseja omien ideoidensa toteuttamiseksi. Toisten ideoiden negatiivinen kommentointi on kiellettyä ja kaikki keskittyvät positiivisiin puoliin. Näin ryhmäläiset oppivat yleisesti elämänhallinnan ja yhteiskunnassa toimimisen kannalta hyviä ja tarpeellisia käyttäytymis- ja toimintatapoja ja -malleja. Näillä keinoilla he myös pystyvät konkreettisesti vaikuttamaan ryhmän toimintaan, sen ilmapiiriin, tehokkuuteen ja oppivat yleisesti sen, miten toimia yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Kukaan ei saa pyrkiä korostamaan omaa rooliaan tai panostaan isommaksi tai tärkeämmäksi kuin muiden on. Ryhmän tulee muistaa, että ryhmä toimia vain puhumalla, hyväksymällä toiset ja heidän ideansa sekä pitämällä yllä leikkimielteä että tavoittelemalla yhteisiä päämääriä. Kaikille tulee antaa suunvuoro. Avoin yhdessä keskustelun, kuuntelemisen, tekemisen ja niiden kautta oppimisen ilmapiiri edistää ryhmää toimimaan entistä tehokkaammin ja palvelee ryhmän oppimistavoitteita ja vaikuttamisen tarkoitusperiä.

Musapossen ja sen toimijoiden pitäessä kiinni asetetuista periaatteista, toiminta toteuttaa nuorisotyön perusfunktioita. Musaposseeseen osallistuvat omaksuvat sellaisia rooleja, arvoja, käyttäytymis- ja toimintamalleja, jotka siirtyvät eteenpäin seuraaville toimintaan osallistuville. Periaatteiden taustalla vallitsee ajatus toisen ihmisen kunnioittamisesta ja suvaitsevaisuudesta. Nämä ovat yleisesti kunnallisen sekä seurakunnan nuorisotyön että yhteiskunnan hyväksymiä arvoja ja toivottuja opittavia toimintamalleja. Toiminnassa nuoret pääsevät vaikuttamaan ryhmässä keskustellen, yhdessä vertaistensa kanssa tehden ja päättäen tavoitteista, joita he haluavat myös itse toiminnassa asettaa itselleen.

Resursointi- ja allakointifunktiota Musaposse toteuttaa vain todella vähän. Seurakunnan nuorisotyön sisäisten asioiden kanssa on Henrikinseurakunnan nuorisotyöllä pieni vaikutusmahdollisuus. Nuorisotyössä toimii oma nuorisotyön aktiivien toimikunta, joka suunnittelee ja toteuttaa tapahtumia nuorteniltoihin ja leireille paitsi kotiseurakunnassa myös yhteistyössä muiden seurakuntien kanssa. Tämän toimikunnan kautta Musaposse voi saada esiintymistilaisuuksia oman

seurakunnan nuorisotyön eri tapahtumissa ja nuortenilloissa. Toimikunnan kautta Musaposse voi saada yhteyksiä myös muihin seurakuntiin. Musaposse voi myös suoraan nuorisotyönohjaajien kautta vaikuttaa muun muassa tilavarauksiin, välinehankintoihin ja esiintymistilaisuuksien järjestämisiin oman seurakunnan toiminnassa ja tapahtumissa. Nuorisotyönohjaajan kautta on myös mahdollista saada yhteys muihin seurakuntiin, jotta Musaposse voi sopia tapahtumista myös muiden seurakuntien kanssa. Luotu keskusteluyhteys voidaan siirtää suoraan Musapossen vastuulle, jotta he voivat organisoida omaa toimintaansa omalla aikataulullaan ja suoraan toisen seurakunnan kanssa.

7.2 Kristillisen nuorisotyön piirteet toiminnassa

Musapossen toimintaa seurakunnassa voidaan pitää osana uskontokasvatusta. Uskontokasvatuksen ensimmäinen ja tärkein tehtävä on pitää nuorten mieli avoimena. Nuoria tulee tukea esittämään kysymyksiä ja ihmetellä. Musapossen toiminnassa hyvää on se, että toiminnan vetäjä on vapaaehtoinen nuori, jolla ei ole teologista koulutusta tai opintoja, jotka rajoittaisivat käsityksiä tai ajattelua. Nuorilla on siis mahdollisuus luoda omia näkemyksiään ja mielipiteitään käsiteltävistä aiheista. Toinen tehtävä on opettaa nuorille henkilökohtaista tietoisuutta. Musapossessa tätä tietoisuutta harjoitellaan omia tunteita ja ajatuksia kertomalla ja niistä keskustelemalla. Syntyneitä ajatuksia kirjoitetaan ylös, sanoilla ja äänillä leikitään ja lopulta tämän kaiken lopputulosta esitetään musiikin ja puheen keinoin. Kolmas tehtävä on opettaa hengellisyyden sosiaaliset ulottuvuudet. Hengellinen elämä ei ole täysin henkilökohtainen asia, sillä ilman avointa keskustelua, jossa pyritään ymmärtämään ja käsittelemään muiden ihmisten mielipiteitä, näkemyksiä ja kokemuksia, ei voida oppia ja käsitellä uutta tietoa ja teoriaa. Musaposse pyrkii opettamaan ihmisiä keskustelemaan avoimesti dialogisin keinoin myös opettaakseen ja ylläpitääkseen nuorten omaa kristillisyyttä ja hengellisyyttä. Musaposse toteuttaa kristillisiä arvoja lähimmäisenrakkaudesta ja välittämisestä. Nämä arvot ovat mukana Musapossen kaikessa toiminnassa ja niiden tarkoitus on jäädä nuorten jokapäiväiseen elämään.

Matteuksen evankeliumissa esiintyy kultainen sääntö, jossa painotetaan ihmisen rakkautta Jumalaa ja ennen kaikkea toisia kohtaan. Kultainen sääntö kehoittaa meitä toimimaan ihmisinä samalla lailla toisille, kuin toivoisimme muiden kohtelevan meitä (Matt. 7:12). Aikaisemmassa luvussa kirjoitin Musapossen ryhmän periaatteista. Musapossen toimintaa perustettaessa ja sen edetessä, tätä Raamatun tekstiä ja sen opetusta on syytä tuoda esille aika ajoin. Kultainen sääntö on ihmisen maanpäällisen elämän tärkeimpiä ohjenuoria, jonka kautta kristitty voi vastata miltei kaikkiin eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin.

Raamatussa rakkauden kaksoiskäsky on esitetty Jumalan lain, eli kymmenen käskyn tiivistelmäksi. Siinä käsketään rakastamaan Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistä niin kuin itseään. Kymmenessä käskyssä kolme ensimmäistä käskyä viittaavat Jumalan rakastamiseen ja seitsemän jälkimmäistä ohjaavat ihmistä rakastamaan lähimmäistään niin kuin itseään, persoonaa ja oikeuksia rakastaen ja kunnioittaen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.)

Kultaisen säännön kanssa yhtä tärkeään asemaan nousee rakkauden kaksoiskäsky. Se, miten ihmisten Musapossen toiminnassa tulisi toimia toistensa kanssa, on perusteltavissa Raamatun sanoin. Täyttääkseen sekä nuorisotyön perusfunktioita että kristillisen kasvatuksen sosiaalisen ja pedagogisen toiminnan välistä ulottuvuutta, on Musapossen opetettaviin ja omaksuttaviin arvoihin ehdottomasti sisällytettävä rakkauden kaksoiskäsky ja kultainen sääntö. Näitä eettisiä ohjeistuksia voidaan pyrkiä opettamaan nuorille toiminnan kautta. Spirituaaliteetin vahvistamiseksi näiden arvojen kokeminen ja tunteminen on tärkeää. Rakkauden kaksoiskäskyn ja kultaisen säännön hyödyntäminen kappaleiden tekemisessä on mahdollista. Kerran vuodessa, lähinnä silloin, kun uudet tulokkaat tulevat toimintaan, kultaista sääntöä ja rakkauden kaksoiskäskyä voidaan käyttää lähtökohtana keskustelulle, josta kappaleita aletaan luoda. Esimerkiksi, vetäjä voi kysyä nuorilta, muistavatko he, mitä näissä kahdessa tekstissä sanotaan ja keskustella siitä, mitä ne voisivat tarkoittaa. Muistin parantamiseksi tekstit voidaan lukea yhdessä Raamatusta. Ryhmä voi keskustella yhdessä vetäjän ohjaamana siitä, miten kyseiset kohdat voivat koskettaa Musapossea. Jokainen mukana oleva sitoutuu toteuttamaan käyttäytymisellään ja toiminnallaan kultaista sääntöä ja rakkauden kaksoiskäskyä Musapossen toiminnassa. He voivat

tehdä yhteisen paperin, johon itse muotoilevat Musapossen säännöt ja allekirjoittavat sen luvaten noudattaen niitä, ikään kuin työsopimuksena.

Seuraavaksi vetäjä voi esimerkiksi kertoa, että ensimmäisen kappaleen sanoitukset voidaan kirjoittaa rakkauden kaksoiskäskystä ja kultaisesta säännöstä, sillä he ovat juuri keskustelleet niistä. Näistä Raamatun teksteistä voi kirjoittaa monia erilaisia kappaleita, joten helpointa on edelleen tarttua ensimmäiseen ehdotettuun aiheeseen tai sanaan, joka tulee esille. Jonkun sanoessa, esimerkiksi, sanan rakkaus, kannattaa keskustelua ja ideoita alkaa jalostaa tästä sanasta. Ylös voidaan kirjoittaa erilaisia asioita, joita rakkaudesta tulee mieleen ja millaista rakkautta on olemassa. Sanoituksissa tulee sisällyttää nuorten ajatuksia siitä, miten Jumala ja rakkaus liittyvät toisiinsa. Sanoihin voi sisällyttää myös kultaisen säännön tai rakkauden kaksoiskäskyn nimen, suorat lainaukset niistä tai muutettuna ne eri muotoon. Vaihtoehtoja on paljon. Jos ryhmässä ei synny ideoita, esimerkiksi siksi, ettei kukaan uskalla sanoa ensimmäistä mielipidettä, voi vetäjä itse lähteä käsittelemään aihetta, esimerkiksi jollain aikaisemmin mainitulla tavalla. Vetäjä voi tässä tapauksessa kysyä, mitä ensimmäisessä säkeistössä haluttaisiin kertoa, jos se koskisi ihmisten välistä rakkautta. Myös voidaan kysyä ja pohtia, miten Jumala rakastaa ihmistä ja miten siitä voisi kirjoittaa kertosäkeeseen. Tapoja on monia ja vetäjän kannattaakin varautua siihen, että hän voi joutua itse olemaan aloitteen tekevä osapuoli Raamatun aiheista kirjoitettaessa. Raamattua ja sen muita tekstejä voidaan hyödyntää tämän esimerkin esittämällä keinoilla.

Myöhemmässä vaiheessa on hyvä, jos nuorille annettaisiin tehtäväksi etsiä Raamatun teksti, josta lähteä kirjoittamaan sanoituksia. Vetäjän vastuulla on, että joskus kappaleita lähdetään rakentamaan kristillisen uskon teemoista, esimerkiksi, diakoniasta, Raamatun teksteistä tai muista uskonkysymyksistä. Toimimalla näin, toiminnassa toteutuu hengellisen ja pedagogisen toiminnan piirteitä ja niiden välinen ulottuvuus, kristillinen kasvatus, käytännössä kristillisten arvojen, Raamatun ja etiikan opetuksena. Tärkeää on muistaa, että jokaisen ideat tulisi kuulluksi, hyväksytyksi ja käsitellyksi. Jos jokin nuori ei sano mitään, vetäjän tehtävänä on kysyä, onko hänellä jokin idea tai ehdotus. Tällöin vetäjä kuitenkin huomioi nuoren ja antaa nuorelle mahdollisuuden päästä ääneen, mikä

on tärkeintä. Vaikka nuorella ei olisikaan uutta ideaa tai ajatusta, on hänet kuitenkin huomioitu ja näin osoitettu huolenpitoa ja välittämistä. Lähimmäisenrakkaus ja välittäminen, toisen kuunteleminen ja omien huoliensa kertominen ovat arkipäivän diakoniaa.

Olennaista on, että vetäjä pyrkii kuulemaan kaikkia, yrittää ymmärtää ideoita ja tarttuu niihin, joita on annettu. Näin hän opettaa esimerkillään nuorille, miten keskustelua saadaan aikaiseksi kehittäväällä tavalla. Nuorten esittämiin ideoihin tarttuminen on edellytys sille, että nuoret pääsevät tekemään luovaa työtä. Tällöin toiminnassa esiintyy myös sosiaalisen ja pedagogisen toiminnan ja niiden välisen ulottuvuuden, sosiaalipedagogiikan piirteitä. Sosiaalipedagogiikan piirteitä esiintyy muidenkin kuin hengellisiä teemoja käsittelevien sanoitus- ja sävellysprosessien aikana.

Diakonian piirteitä toiminta tarjoaa myös vertaistuen ja vertaistoiminnan keinoin. Keskusteltaessa omista henkilökohtaisista kokemuksista ja elämäntilanteista, nuoret jakavat tietoa ja omia tunteitaan toisilleen ja he saavat niihin myös vastakaikua. Ryhmän periaatteiden taustalla on lähimmäisenrakkaus, toisen kunnioitus ja yksilön ainutlaatuisuuden huomioiminen. Toimintaan osallistuvat saavat apua ja tukea toisiltaan omaan elämäänsä. Jokaisen ihmisen tulisi kyetä tukemaan ja auttamaan toista, mutta jos vetäjä havaitsee, että ryhmässä joku saattaisi kaivata enemmän tukea ja apua, voi hän varovasti kahden kesken kysyä, miten toinen ihminen voi. Luottamussuhde pitää olla tällöin erittäin hyvä, joten miltei parempi vaihtoehto on, että vetäjä kertoo ryhmälle, että jos nuorilla on tarvetta puhua ammattilaisen kanssa, he voivat keskustella nuorisotyönohjaajan kanssa luottamuksellisesti. Vetäjän on muistettava, että jos ihminen kertoo hänelle luottamuksellisia asioita, hän pitää tiedon itsellään. Jos hän kokee, että hänen pitää puhua asiasta jollekin, hän kertoo siitä nuorisotyönohjaajalle, ei kenellekään muulle.

Hengellisen toiminnan piirteitä Musapossen toimintaan on mahdollista liittää myös hartauden keinoin. Tapaamisten yhteydessä voidaan pitää alku- tai loppuhartaus tai molemmat. Rukouksena voi toimia jokin ennalta tunnettu rukous, kuten Isä Meidän -rukous, jonka ryhmäläiset voivat rukoilla yhteen ääneen. Ru-

kous voi myös olla vetäjän tai muun ryhmäläisen lukema kappale Raamatusta tai muu itse toteutettu rukous, jossa otetaan huomioon koko ryhmä. Lyhyt, yksinkertainen hartaushetki on myös mahdollinen. Tapaamisen aluksi tai lopuksi ryhmä voi kokoontua hiljentymään hetkeksi kynttilöiden ääreen. Hartauteen voi valita ryhmälle tai hartauden pitäjälle sopivimman toteutustavan. Ryhmän toimintaa kuvastaisi hartausmalli, jossa hartauden pitäjä valitsisi gospelkappaleen, jonka soittaa muulle ryhmälle. Tämän jälkeen hartauden pitäjä kertoo, miten kappale häntä itseään puhuttelee. Tässä harjoitellaan samalla jo kappaleiden tulkintaa, kuten sanoitusten ja musiikin pohtimista. Lopuksi ryhmä rukoilee yhdessä, joko hartauden pitäjän lukiessa oman rukouksensa tai ryhmän yhdessä rukoillen ääneen Isä Meidän -rukouksen. Vaihtoehtoisesti esimerkiksi voidaan pitää hartaus, jossa hartauden pitäjä lukee Raamatuntekstin, kertoo sen tuottamista tunteista, lukee rukouksen ja tämän jälkeen soittaa kaiuttimista valitsemansa aiheeseen sopivan musiikkikappaleen. Tässäkin pyritään yhdistämään omia ajatuksia, Raamatun sanoja ja liittämään ne musiikkiin. Tapoja hartauden pitämiseen on monia, joten tähänkin voi ja pitää jättää oma taiteellinen vapaus. Hartauden pitäjä voi pitää hartauden haluamallansa tavalla, kunhan se palvelee sitä sanomaa, jonka hän haluaa antaa muulle ryhmälle.

Hartaudella, rukouksella ja Raamatun lukemisella toteutetaan uskontokasvatusta ja nuori ylläpitää spiritualiteettiaan. Ihmiset pyrkivät vastaamaan ymmärryksen yläpuolelle nouseviin mysteereihin ja ratkaisemattomiin asioihin, kuten kysymyksiin elämän tarkoituksesta ja Jumalan olemassaolosta. Hengellisen elämän ylläpito ja vaikeidenkin Raamatun, uskon ja elämän kysymysten äärellä nuoret mahdollisesti heräävät ihmettelemään niitä. Ihmettely on mielikuvituksen ja järjen yhdistymisestä syntyvää ajatustyötä. Se mahdollistaa näihin kysymyksiin vastausten, mielipiteiden, näkökulmien ja taas uusien kysymysten syntymisen.

8 POHDINTA

8.1 Kehittämismahdollisuudet

Kehitetty Musapossen toiminta on kehitettävissä muille sosiaalialan asiakaskunnille. Ne, jotka perustavat ryhmän, voivat soveltaa ja kehittää kehittämänsä toimintaa haluamansa mukaan sellaiseksi, että se palvelee heidän tapojansa ja tarkoitusperiänsä. Samoin uusia toimintamalleja voi kehittää niin paljon, kuin jokainen tarpeekseen kokee. Kehitettyä toimintamallia voi soveltaa esimerkiksi erityisnuorisotyön piirissä, kuten lastenkodeissa ja vammaispalveluissa sopivaksi. Samoin toimintaa voi kehittää sellaiseksi, että se sopii myös kouluihin ja kunnalliseen nuorisotyöhön. Toivon, että toiminta säilyttäisi alkuperäiset periaatteensa. Toimintaa voi kehittää myös sopivaksi aikuissosiaalityön piiriin.

Kehittämishankkeeni koski valmiiksi aloitettua ryhmää. Jäin silti miettimään, kuinka silloin tulisi toimia, kun ryhmässä aloittaa uusia nuoria. Tämä vaihe tulee todennäköisimmin vastaan syksyisin, kun rippikoulun käyneet nuoret tulevat mukaan toimintaan, yleisimmin isoskoulutuksen aloittamisen yhteydessä. Tällöin nuoret havaintojeni perusteella useimmiten alkavat käydä seurakunnan nuortenilloissa, kiintyvät nuorisotyön toimintaan ja löytävät sieltä kiinnostavia uusia toimintamuotoja, joihin liittyä.

Uusien ihmisten liittyessä ryhmään on hyvä ottaa huomioon, että kaikki eivät välttämättä tunne toisiaan. Vapaaehtoinen vetäjä voi ensin keskustella uusien tulokkaiden kanssa, jotta he kokisivat toimintaan osallistumisen helpommaksi, jos siinä ei ole muita tuttaviamme valmiiksi mukana. Vetäjä voi kertoa Musapossen toiminnasta ja siihen liittyvistä eri rooleista ja tulokkaat voivat kertoa siitä, millaisia vahvuuksia heillä on ja mitä he haluaisivat mahdollisesti tehdä. Vetäjän on tässä vaiheessa hyvä kertoa, mitä asioita Musapossen sen aikaisessa tilanteessa on mahdollista tehdä ja mitä ei. Uudet jäsenet tuovat esille myös omia näkemyksiään toiminnan kehittämisestä. Vetäjä voi kertoa, että uudet ideat nykyisten käytäntöjen lisäksi ovat tervetulleita ja niistä voidaan keskustella yhdes-

sä koko ryhmän kanssa. Soitto-opetusta ei tämän toiminnan kautta ole mahdollista antaa kaikkiin soittimiin, mutta yksinkertaisia soittimia, kuten cajonia, djembeä, triangelia ja muita vastaavia voi ohjata käyttämään. Toki kaikkia voi kehottaa tarttumaan kitaraan, bassoon, rumpuihin ja koskettimiin sekä luomaan erilaisia ääniä, jotta sieltä voisi löytää inspiraatiota sävellystyöhön.

Ryhmäytyminen on oleellinen osa prosessia. Ryhmäytymismenetelmiä on paljon, mutta kehitin yhden esimerkin, jonka taustalla on Musapossen musiikki-teema. Ryhmä istuu alas. Vetäjä aloittaa kertomalla oman nimensä, roolinsa Musapossessa, omasta kokemukstaan musiikin saralta, lempimusiikkityylinsä, omia lempibändejään ja lempikappaleitaan. Sitten hän kertoo, mikä live-esitys on jäänyt hänelle parhaiten mieleen ja miksi. Lopuksi hän kertoo, miksi musiikki on hänelle tärkeää. Syitä voi olla esimerkiksi sanoituksiin samaistuminen, musiikista syntyvät tunnetilat, soittimet, efektit tai mikä vain mieleen voi tulla. Loput ryhmästä tekevät saman perässä. Uudet jäsenet kertovat sen, mitä he ehkä haluaisivat oppia ja minkälainen rooli ja tekeminen kiinnostavat. Kierroksen jälkeen vetäjä voi kertoa, että live-esiintymisissäkin tulee huomioida tekijät sen taustalla. Katusoittajan tai -laulajan ja ison bändin live-esiintyminen poikkeavat toisistaan todella paljon. Katuesiintyjä tuo tarvitsemansa soittimet ja välineet mukaansa, kun taas ison keikan järjestelyyn tarvitaan iso määrä ihmisiä, muun muassa rakentamaan lavaa, kantamaan ja asentamaan äänentoistoa, miksaamaan, tekemään soundcheckin, säätämään valoja ja muuta sellaista. Bändi joka esiintyy, on prosessin näkyvin tekijä, mutta ilman toimivaa taustakoneistoa bändillä ei olisi paikkaa tai tarpeita soittamisen mahdollistamiseksi. Musapossessa asiat ovat muuten samalla lailla, mutta jokainen, joka on tehnyt työtä prosessin aikana eri rooleissa, tulee nähdyksi, mainituksi ja kiitetyksi panoksestaan. Ryhmän toimintaan sovellettavia ryhmäytymismenetelmiä tulisi kehittää edelleen ja uskon, että palaan siihen opinnäytetyöni jälkeen Turun Henrikinseurakunnassa.

Alkuperäinen ideani opinnäytetyöstä oli kehittää toiminnan vetäjälle ohjaajan opas. Työni kuitenkin eteni niin, että siitä syntyi kehittämishanke, sillä toiminnassa oli alkuperäisessä muodossaan tiettyjä ongelmia ja oli ajankohtaisempaa pyrkiä kehittämään työtä toimivaksi kokonaisuudeksi. Ohjaajan oppaan voi kir-

joittaa sopivaksi sen järjestäjälle. Kunnallisen nuorisotyön järjestäessä Musapossin kaltaista toimintaa, on perusteetonta käydä läpi kristillisiä teemoja, esimerkiksi Raamatun kohtia. Toimintaa perustettaessa on hyvä muistaa, mitkä ovat järjestäjän resurssit, erityisesti äänentoistolaitteiden ja soittovälineiden saatavuus ja käytettävyys. Nämä asiat tulisi sisällyttää oppaaseen. Oppaassa voi olla resurssien ja välineiden listaus ja saatavuus, periaatteet toiminnan taustalla, ryhmäytymisprosessin kulku, ohjeita sanoittamisprosessiin ja sen ohjaamiseen, valmiita ideoita, ohjeita, esimerkkejä ja ajatuksia musiikin tekemiseksi, äänentoistolaitteiden kokoamisen ja käytön ohjeet, erilaisten ryhmässä toteutettavien tehtävien kuvaus ja tilaa muistiinpanoille. Ohjaajan opas voisi edelleen selkeyttää toiminnan ohjaajan tehtävää ja tehdä siitä helpompaa.

8.2 Kehittämishankkeen eettisyys

Eettiset kysymykset koskevat koko tutkimusprosessia, alusta loppuun saakka. Kysymyksien alaisia ovat valinnat kysymystenasettelusta, tulosten julkistamisen keinot ja aina julkaistun tiedon kieliasu. Tutkijan tulee tehdä eettisesti kestäviä valintoja tutkimustilanteissa. Tutkijan tulee pyrkiä ymmärtämään tutkimuskohdettaan ja kunnioittaa tutkittaviensa identiteettiä. (Ruoppila 1999, 26.)

Tutkimustoiminnassa tulee aina pyrkiä kunnioittamaan ihmistä sekä pyrkiä tasarvoiseen vuorovaikutukseen että oikeudenmukaisuuteen. Tutkijan tulee tarkastella kriittisesti vallitsevia käytäntöjä ja tietoa jota tarjotaan. Eettisyys on huomioitava koko opinnäytetyöprosessin ajan, sillä työltä edellytetään rehellisyyttä ja läpinäkyvyyttä. Eettisyyden merkitys korostuu tutkimuskohteen ja -yhteisön kohdalla. Tutkimusten tekemiseen on saatava lupa kaikilta, jotka antavat työssä käytettäviä tietoja. Tiedonantajia tulee informoida riittävästi työstä ja sen tavoitteista. Kerättyä aineistoa tulee säilyttää ja käyttää vain siten, ettei sitä käytetä kuin sovittuun tarkoitukseen eikä se ole saatavilla ulkopuolisille. (Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010, 11–13.)

Opinnäytetyössäni olen pyrkinyt toteuttamaan eettisiä tutkimus- ja raportointimenetelmiä. Tutkimuslupapyyntöissä ja haastattelutilanteissa ilmoitin, ettei ke-

nenkään sellaisen henkilöllisyys tule ilmi, joka ei anna siihen lupaa anna ja että haastatteluiden nauhoitteita ja muita materiaaleja säilytetään salasanalla suojatulla henkilökohtaisella tietokoneellani, josta ne poistetaan, kun niiden säilyttäminen raportin julkaisun kannalta ei ole enää tarpeellista. Halutessaan ryhmäläisillä on ollut mahdollisuus lukea heitä koskevia tietoja raportista sen eri työstämisympäristöissä.

Vain Henrikinseurakunnan johtava nuorisotyönohjaaja ja kirkkoherra ovat tunnistettavissa, sillä Turun Henrikinseurakunnan nuorisotyö oli toimeksiantajani. Kaikki haastatellut antoivat luvan heidän vastauksien esiintymiselle raportissa. Haastattelussa ja sen raportoinnissa otettiin huomioon vapaaehtoisen vetäjän asema, mutta hänen nimeään ei mainittu missään vaiheessa. Hänen asemansa mainitseminen oli oleellista siksi, että tutkimustuloksia tarkasteltaessa pystytään erottamaan hänen mielipiteensä ja kokemuksensa muiden ryhmäläisten ajatuksista. Muiden ryhmäläisten sukupuolesta, nimestä tai iästä ei ole mainintaa, sillä se ei ole raportoinnin kannalta mitenkään tarpeellista ja sillä tarjotaan myös turvaa siitä, että mahdollinen ryhmän ulkopuolinen jäsen ei tunnista ryhmäläistä raportista. Raportissa tulee ilmi, että olen perehtynyt teoretiseen, kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiin ja niiden luotettavuuden arviointiin. Luvussa 5 olen esitellyt valintojen asiat, jotka otin huomioon haastattelua suunniteltaessa ja toteuttaessa.

8.3 Työn liittyminen opiskelijan ammatilliseen kehitykseen

Työelämästä saatu opinnäytetyöaihe tuki ammatillista kasvuani, sillä pääsin reflektamaan taitojani ja tietoani tähänhetkiseen työelämään ja pyrin vastaamaan tarpeisiin, joita työelämässä on. Pääsin ratkaisemaan työelämästä ja käytännönläheistä ongelmaa seurakunnan nuorisotyössä. Opinnäytetyöni lisäsi vastuuntuntoa ja opetti projektinhallintaa, kehitti suunnittelutaitojani, sisälsi tietyt toimintaehdot ja -tavoitteet sekä vahvisti johtamisen taitojani. Työ opetti minulle lisää minun henkilökohtaisista voimavaroistani, taidoistani tiimi- ja yksilötyöskentelijänä. Toimeksiantajani ja minä yhdessä reflektimme työskentelyäni sekä itseni ja projektin kehitystä. Opin myös rajaamaan työmääräni sellaisek-

si, että tiedän, mihin työssäni kykenen ja mihin en (Airaksinen & Vilkkä 2003, 16–19).

Työ opetti minulle myös kriittistä nuorisotyötä. Pääsin käytännössä havainnoimaan ja arvioimaan vallalla olevia käytänteitä ja muokkaamaan niitä kerätyn teorian tiedon, käytännön kokeilun ja haastatteluiden pohjalta. Sain huomata, että työtavat, jotka ovat useimmiten toimineet sellaisinaan jo pidemmän aikaa, voivat olla vasta alku jollekin vielä toimivammalle toimintatavalle.

LÄHTEET

A-klinikka 2013. Vertaistoiminta – Keskeisiä käsitteitä. Viitattu 22.3.2015.

<http://www.a-klinikka.fi/tietopuu/teema/keskeisia>.

Aaltomuoto 2010. 4. Mikseri. Viitattu 1.4.2015.

<https://aaltomuoto.wordpress.com/aani/aanitekniikan-perusteet/4-mikseri/>.

Airaksinen, Tiina & Vilka, Hanna 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.–2. painos. Helsinki: Tammi

Allianssi 2010. Nuorisotyö. Viitattu 18.5.2015.

<http://www.alli.fi/edunvalvonta/nuorisotyö/>.

Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOY.

Grönholm, Mari; Ruokonen, Inkeri & Salminen, Riikka 2008. Musiikin voimaa yläluokilla! Teoksessa Seija Karppinen, Inkeri Ruokonen & Kari Uusikylä (toim.) Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla. Helsinki: Finn Lectura, 67–83.

Haikkola, Lotta; Horelli, Liisa & Sotkasiira, Tiina 2008. Osallistuminen nuorisotyön lähestymistapana. Teoksessa Anna Sell & Tommi Hoikkala (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 76. Helsinki: Nuorimustutkimusverkosto, 217–233.

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.

Horppu, Sari; Leppämäki Päivi; Nurmiraanta, Hanna 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Helsinki: Kirjapaja.

Jordan-Kilkki, Päivi; Kauppinen, Eija & Viitasalo-Korolainen, Eeva 2013. Johdanto. Teoksessa Päivi Jordan-Kilkki, Eija Kauppinen & Eeva Viitasalo-Korolainen (toim.) Musiikkipedagogin käsikirja. Vuorovaikutus ja kohtaaminen musiikinopetuksessa. Opetushallituksen oppaat ja käsikirjat 2012:12. Helsinki: Opetushallitus, 8–15.

- Juujärvi, Soile; Myyry, Liisa & Pessa, Kaija 2007. Eettinen herkkyys ammatillisessa toiminnassa. Helsinki: Tammi.
- Kajaanin ammattikorkeakoulu i.a. Reflektio. Viitattu 22.3.2015.
<http://www.kamk.fi/oppiminen/Oppimisen-tyokalupakki/Projektityokalut/Oppimisprojektit/Reflektointi>.
- Kallioniemi, Arto 2003. Uskontokasvatus varhaiskasvatuksen tutkimuksen kentässä. Teoksessa Arto Kallioniemi, Antti Räsänen & Päivi Hilska (toim.) Lapsen sielun maisema. Helsinki: Helsingin yliopisto, opettajankoulutuslaitos, Vantaan täydennyskoululaitos, 91–105.
- Karjalainen-Väkevä, Mirja & Nikkanen, Hanna 2013. Opettajan roolit säveltämisen ohjaajana ala- ja yläkoulussa. Teoksessa Juha Ojala & Lauri Väkevä (toim.) Säveltäjäksi kasvattaminen. Pedagogisia näkökulmia musiikin luovaan tekijyyteen. Oppaat ja käsikirjat 2013:3. Helsinki: Opetushallitus, 64–82.
- Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varren. 5. uudistettu painos. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja C. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Launonen, Pekka 2008. Kirkon nuorisotyö – hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa Anna Sell & Tommi Hoikkala (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 76. Helsinki: Nuorimustutkimusverkosto, 78–89.
- Lesojeff, Heini; Purjo, Timo; Tervahauta, Maria & Videnoja, Kalle 2013. Kasvatus arvoihin – arvoa kasvatukseen. Helsinki: Non Fighting Generation.
- Maukonen, Jarkko 2005. Musiikki nuorisotyössä. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 156–172.
- Mäenpää, Marko 2014. Johtava nuorisotyönohjaaja, Turun Henrikinseurakunta, Turku. Henkilökohtainen tiedonanto 21.1.

- Nieminen, Juha 2008. Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Anna Sell & Tommi Hoikkala (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusseuran julkaisuja 76. Helsinki: Nuorimustutkimusverkosto, 21–43.
- Nuorisolaki 2006/72, 27.1.2006. Viitattu 10.2.2015.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>.
- Ojala, Juha 2009. Space in musical semiosis. An abductive theory of the musical composition process. Imatra: International Semiotics Institute. Viitattu 22.3.2015.
http://www.academia.edu/979664/Space_in_Musical_Semiosis_An_Abductive_Theory_of_the_Musical_Composition_Process.
- Ojala, Juha & Väkevä, Lauri 2013. Säveltäminen luovana ja merkityksellisenä toimintana. Teoksessa Juha Ojala & Lauri Väkevä (toim.) Säveltäjäksi kasvattaminen. Pedagogisia näkökulmia musiikin luovaan teki- jyyteen. Oppaat ja käsikirjat 2013:3. Helsinki: Opetushallitus, 10–22.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilainen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Ruoppila, Isto 1999. Lasten tutkimuksen eettisiä kysymyksiä. Teoksessa Eeva Hujala, Kirsti Karila, Jarmo Kinos, Pirkko Niiranen, Mikko Ojala & Isato Ruoppila (toim.) Varhaiskasvatuksen tutkimusmenetelmiä. Jyväskylä: Atena, 26.
- Saarikallio, Suvi 2013. Musiikki on kokemuslaji. Teoksessa Päivi Jordan-Kilki, Eija Kauppinen & Eeva Viitasalo-Korolainen (toim.) Musiikkipeda- gogin käsikirja. Vuorovaikutus ja kohtaaminen musiikinopetukses- sa. Opetushallituksen oppaat ja käsikirjat 2012:12. Helsinki: Ope- tushallitus, 37–45.
- Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäiseminen 2015. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 22.3.2015.
http://www.stm.fi/hyvinvointi/osallisuuden_edistaminen/syrjaytymisen_ja_koyhyiden_ehkaiseminen.

- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Aamenesta öylättiin. Rakkauden kaksoiskäsky. Viitattu 4.4.2015.
http://www.evli2.fi/sanasto/index.php/Rakkauden_kaksoisk%C3%A4sky.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Nuorisotyö. Viitattu 22.3.2015.
<http://sakasti.evli.fi/nuorisotyö>.
- Tuominen, Hans 2005. Elän ja hengitän – nuoren spiritualiteetti. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 35–52.
- Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä i.a. Paattisten seurakunta. Musiikkia Paattisten seurakunnassa. Viitattu 3.5.2014.
https://www.turunseurakunnat.fi/portal/fi/seurakunnat/paattisten_seurakunta/toiminta/musiikki/.
- Turun Mikaelinseurakunnan Nuoret i.a. Michael's Angels. Viitattu 3.5.2014.
<http://www.mikaelinnuoret.fi/michaelsangels/>.
- Turun yliopisto i.a. Musiikkikasvatus. Viitattu 3.5.2014.
<https://www.utu.fi/fi/yksikot/edu/yksikot/okl/opiskelu/oppiaineet/musiikkikasvatus/Sivut/home.aspx>.
- Jutila, Juha; Kallinen, Eija; Lampenius, Simon; Lehtinen, Katja; Ojala, Sami; Syrjä-Turpeinen, Sirpa; Taavitsainen, Tiina; Tukeva, Pekka & Tähkää, Ari 2012. Nuoret seurakuntalaisina kehittämissasiakirja. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 6. Helsinki: Kirkkohallitus, 18.
- Väliarviointikeskustelu 2014. Musapossen toiminnassa olevat nuoret, Turun Henrikinseurakunta. Turku. Henkilökohtainen tiedonanto 16.9.
- Värri, Veli-Matti 2008. Kasvatus myöhäismodernissa yhteiskunnassa - dialogisuuden lähtökohtia ja ongelmia. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 401–431.
- Wilska-Seemer, Kati 2005. Voimaantumisen vammaisten naisten vertaisryhmässä. Teoksessa Marianne Nylund & Anne Birgitta Yeung (toim.)

Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot & osallisuus. Tampere: Vastapaino, 255–273.